

Budget 2021

Generelle bemærkninger til
Kommunalbestyrelsens
budgetbehandling

1. Indledning

Budgettet for 2021 med overslagsårene 2022-2024 er vedtaget i kommunalbestyrelsens møde den 8. oktober 2020.

Bornholms Regionskommunes budget 2021 består af to bøger.

Bind 1 indeholder de generelle bemærkninger, budgetteringsforudsætninger, kommunens bevillingsregler, bevillingsoversigt, investeringsoversigt og andre budgetoversigter samt taksterne for 2021.

Bind 2 indeholder de specielle bemærkninger for hver bevilling, og herunder specifikation og forudsætninger for budgettet.

1.1 Kommunalbestyrelsens visioner for Bornholm

Den nye kommunalbestyrelse har siden 2018 arbejdet med visioner for Bornholm.

Hovedvisionen er at blive 42.000 indbyggere på Bornholm i 2028. For at sikre det arbejdes der inden for seks visionsspor, som er:

1. At skabe 1.000 nye jobåbninger inden 2028
2. At udvikle nye, attraktive boliger og boligområder på tværs af Bornholm
3. At skabe trivsel og arbejdsglæde i ældrelivet
4. At Bornholm bliver det attraktive tilvalg for tilflyttere, turister og virksomheder
5. At fremme chanceligheden for at børn og voksne på Bornholm bliver så ressourcestærke som muligt
6. At bruge vores tilgængelige og lokale ressourcer bedst muligt

Kommunalbestyrelsens visioner realiseres gennem udvalgenes langsigtede mål, der dækker valgperioden. De langsigtede mål realiseres gennem delmål, som udvalgene formulerer i forbindelse med mål- og budgetprocessen.

2. Budgetresultatet

Budgetresultatet er i hovedtræk:

- Skatten fastholdes uændret på 26,2 pct. i 2021.
- Grundskylden fastholdes uændret på 34,00 promille.
- Kirkeskatten fastholdes uændret på 0,93 pct.
- Den langfristede gæld nedbringes med 22,1 mio. kr. Det dækker over afdrag på lån på 39,6 mio. kr. og optagelse af nye lån på 17,5 mio. kr.
- Kommunens kassebeholdning øges med 18,0 mio. kr. idet tiltag for 5,0 mio. kr. er planlagt finansieret af kassebeholdningen.

Tabel 1: Budget 2021 sammenlignet med budget 2020

MIO. KR. (2021-PRISER)	BUDGET 2021	BUDGET 2020
- = indtægt		
Drifts- og anlægsposter		
Driftsvirksomhed i alt	2.996	2.917
Byudvikling, bolig- og miljøforanstaltninger	22	22
Forsyningsvirksomheder mv.	- 6	- 7
Trafik og infrastruktur	90	92
Undervisning og kultur	432	430
Sundhedsområdet	262	265
Sociale opgaver og beskæftigelse m.v.	1.865	1.796
Fællesudgifter og administration m.v.	332	319
Anlægsvirksomhed i alt	49	65
Byudvikling, bolig- og miljøforanstaltninger	16	9
Forsyningsvirksomheder mv.	0	0
Trafik og infrastruktur	29	30
Undervisning og kultur	4	14
Sundhedsområdet	0	0
Sociale opgaver og beskæftigelse m.v.	0	5
Fællesudgifter og administration m.v.	0	8
Drifts- og anlægsudgifter i alt	3.045	2.982
Finansielle poster		
Renter	- 3	- 4
Finansforskydninger	1	3
Afdrag på lån	40	39
Optagelse af lån	- 18	- 24
Bloktilskud mv.	- 1.262	- 1.103
Skatter	- 1.820	- 1.874
Forøgelse/forbrug af kassebeholdning	18	- 19
Finansindtægter i alt	- 3.045	- 2.982
Total	0	0

2.1 Fordeling af kommunens driftsudgifter og indtægter

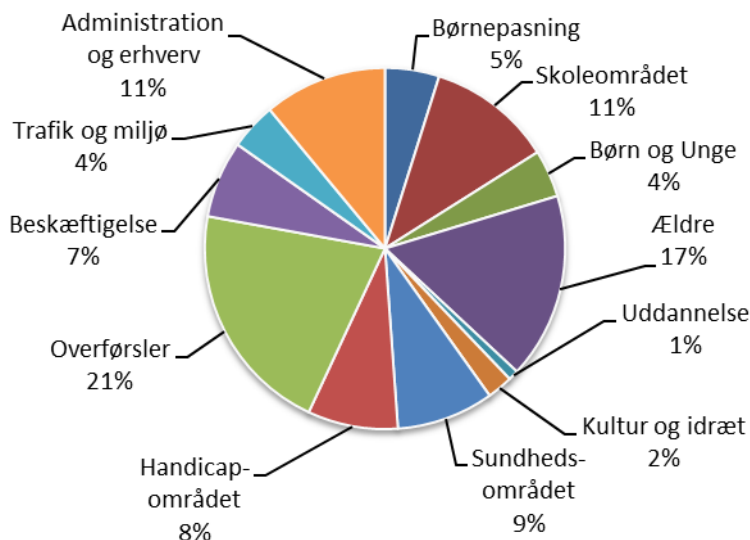
Figur 1 viser fordelingen af kommunens nettoudgifter til driften i 2021. Udgifterne til de kommunale kerneopgaver som børnepasning, skoler, børn og unge samt ældre udgør 37 pct. af driftsudgifterne i 2021, svarende til 1.108 mio. kr.

Indkomstoverførsler og Beskæftigelse er også en stor post på det kommunale driftsbudget. I 2021 udgør udgifterne hertil 28 pct. af de samlede driftsudgifter, svarende til 835 mio. kr. Indkomstoverførslerne udgør 627 mio. kr. eller 75 pct. heraf, og dækker over bl.a. udbetalinger af førtidspensioner, kontanthjælp, sygedagpenge og arbejdsløshedsdagpenge. Beskæftigelse udgør 207 mio. kr. og dækker over udgifter til ordninger, der skal få såvel forsikrede som ikke-forsikrede ledige i beskæftigelse.

En anden større post på kommunens driftsbudget er udgifter til administration og erhverv m.m. Denne post udgør 11 pct. af udgifterne, svarende til 331 mio. kr.

De mindre poster på kommunens driftsbudget er uddannelse, kultur og idræt, sundhedsområdet, handicapområdet samt trafik og miljø. Til sundhedsområdet er der i 2021 afsat 262 mio. kr., til handicapområdet 243 mio. kr., til trafik og miljø 127 mio. kr., mens der til uddannelse samt kultur og idræt er afsat henholdsvis 28 mio. kr. og 68 mio. kr.

Figur 1: Fordeling af nettodriftsudgifterne i budget 2020

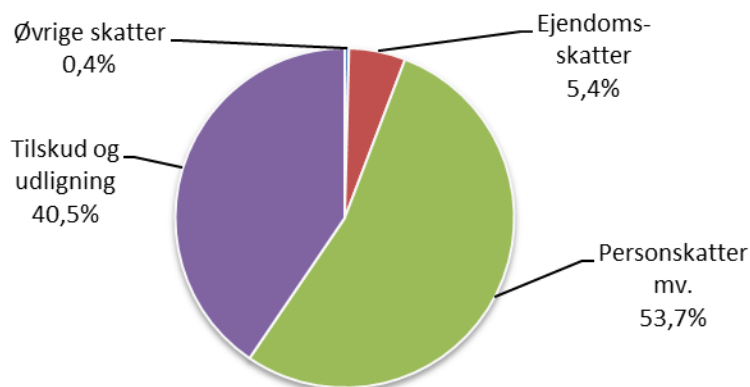

Figur 2 viser fordelingen af kommunens indtægter i 2021. Den vigtigste indtægtskilde er personskatterne, som tegner sig for 53,7 pct. af kommunens indtægter i 2021. Dette svarer til 1.643 mio. kr.

En anden betydningsfuld indtægtspost er udligning og bloktilskud, som udgør 40,5 pct. af indtægterne, svarende til 1.239 mio. kr.

Ejendomsskatterne udgør 5,4 pct. af indtægterne, svarende til 165 mio. kr., mens selskabsskatter og andre skatter udgør 0,4 pct., svarende til 12 mio. kr.

Figur 2: Fordeling af indtægterne i budget 2020

2.2 Udviklingen i kommunens udgiftsbudget

I 2021 er det samlede nettodriftsbudget steget i forhold til budgettet for 2020 regnet i faste priser. Som det fremgår af tabel 2 er budgettet 2,7 pct. højere i 2021 sammenlignet med 2020. Der er både en stigning i serviceudgifterne og i udgifterne til overførsler m.m.

Tabel 2: Nettodriftsbudgettet fordelt på udvalgsområder

UDVALGSOMRÅDER 1.000 KR. (2020-PRISER)	BUDGET 2021	BUDGET 2020	ÆNDRING I PCT.
Børne- og Skoleudvalget	604.763	607.151	-0,4%
Social- og Sundhedsudvalget	1.397.007	1.375.417	1,6%
Job-, Udviklings- og Fritidsudvalget	595.606	548.227	8,6%
Natur- og Miljøudvalget	192.618	188.024	2,4%
Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget	205.838	197.913	4,0%
Nettodriftsbudget i alt	2.995.831	2.916.732	2,7%

Børne- og Skoleudvalget

På Børne- og Skoleudvalgets område er budgettet faldet med 0,4 pct. fra 2020 til 2021. Faldet skyldes den demografiske udvikling for børn i skolealderen, forventede lavere udgifter på børn og ungeområdet i 2021 samt at indtægten fra refusionsordningen for særlig dyre enkeltsager stiger som følge af ændring af reglerne for refusion.

Social- og Sundhedsudvalget

Social- og Sundhedsudvalgets budget er steget med 1,6 pct. fra 2020 til 2021. På ældreområdet er udgifterne stigende, primært som følge af den demografiske udvikling, og så er der en stigning i udgifterne til førtidspension som følge af, at folkepensionsalderen sættes op.

Job, Udviklings- og Fritidsudvalget

Job-, Udviklings- og Fritidsudvalgets budget stiger med 8,6 pct. fra 2020 til 2021. Stigningen skyldes helt væsentligt flere overførselsudgifter og udgifter til forsikrede ledige i forlængelse af Covid-19.

Natur- og Miljøudvalget

På Natur- og Miljøudvalgets område er budgettet steget med 2,0 pct. fra 2020 til 2021. Stigningen skyldes dels højere udgifter til opvarmning af bygninger og dels omorganisering af administrative opgaver fra Økonomi- Erhvervs- og Planudvalget.

Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget

Økonomi- og Planudvalgets budget er fra 2020 til 2021 steget med 4,0 pct. Stigningen skyldes, at der fra 2021 skal indbetales indefrosne feriemidler, hvilket er en ny post på budgettet.

Anlægsbudgettet i 2021

I 2021 er der netto afsat 49,1 mio. kr. til anlægsprojekter.

Anlægsbudgettet indeholder indtægter i form af salg af bygninger, grunde og arealer m.m. for i alt 8,2 mio. kr. og anlægsindtægter i form af ekstern finansiering i øvrigt på 4,1 mio. kr. Bruttoanlægsudgifterne udgør således 61,4 mio. kr.

Under Job-, Udviklings- og Fritidsudvalget er der på idrætsområdet afsat i alt 0,8 mio. kr. til renovering af selvejende haller samt 1,0 mio. kr. i anlægstilskud til FGU Bornholm.

På Natur- og Miljøudvalgets område er der i 2021 afsat brutto 37,0 mio. kr. til anlægsarbejder.

På teknik-, natur- og miljøområdet er der afsat 18,3 mio. kr. til vejområdet, 10,5 mio. kr. til udskiftning af gadebelysningen til LED-teknologi og 1,8 mio. kr. til havne.

På bygningsområdet er der afsat 6,4 mio. kr. vedr. renovering, herunder energirenovering.

På Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalgets områder er der afsat midler til områdefornyelse på 17,6 mio. kr. samt refusion fra staten på 4,1 mio. kr.

Der er forudsat indtægter på netto 3,2 mio. kr. fra køb og salg af bygninger og grunde.

2.3 Udviklingen i likviditeten

Bornholms Regionskommunes budget for 2021 udviser en stigning i likviditeten på 18,0 mio. kr.

Bornholms Regionskommune har siden 2017 oplevet et fald i likviditeten, således at der ultimo 2. kvartal 2020 er en beholdning på 5.805 kr. pr. indbygger opgjort efter Social- og Indenrigsministeriets regler.

2.4 Udviklingen i kommunens gæld

Kommunalbestyrelsen har gennem en årrække arbejdet på at nedbringe kommunens langfristede gæld. I forbindelse med plejeboligbyggerierne er der dog optaget lån til finansiering af byggerierne i overensstemmelse med finansieringsreglerne på området. Ultimo 2020 udgør den langfristede gæld ca. 585 mio. kr.

Bornholms Regionskommune afdrager 39,6 mio. kr. på gælden i 2021.

I budgettet for 2021 er det forudsat at der optages lån på 4 mio. kr. i 2021 og 10 mio. kr. i hvert af overslagsårene til anlægsarbejder generelt. Der optages herudover lån vedrørende energirenoveringer på 13,5 mio. kr. i 2021 og 3 mio. kr. i hvert af overslagsårene.

Netto nedbringes kommunens gæld med 88,2 mio. kr. i budgetperioden, idet gælden ekskl. plejeboliger nedbringes med 26,6 mio. kr.

Mio. kr.	2021	2022	2023	2024
Langfristet gæld primo	584,8	565,7	538,6	510,4
Afdrag på gæld	-39,6	-37,1	-38,2	-29,8
Optagelse af lån	17,5	13,0	13,0	13,0
Langfristet gæld ultimo	562,5	538,6	513,4	496,6
- heraf vedrørende pleje-/ældreboliger	280,0	264,6	249,1	233,7

2.5 Resultatopgørelse

I nedenstående tabel er kommunens økonomi for årene 2018 – 2024 opstillet som en resultatopgørelse. Tabellen viser regnskabet for 2018 og 2019, det oprindelige budget for 2020, budgettet for 2021 og budgetoverslagene 2022 – 2024.

Mio. kr. - årets priser	R2018	R2019	B2020	BF2021	BO2022	BO2023	BO2024
Indtægter	-2.780,9	-2.876,7	-2.912,7	-3.082,4	-3.118,2	-3.161,5	-3.216,4
<i>Skatter</i>	-1.742,3	-1.787,1	-1.833,7	-1.820,5	-1.852,5	-1.897,9	-1.927,2
<i>Tilskud og udligning</i>	-1.038,5	-1.089,6	-1.078,9	-1.261,9	-1.265,6	-1.263,6	-1.289,2
Driftsvirksomhed	2.748,2	2.775,1	2.860,4	3.002,0	3.070,6	3.137,4	3.235,1
Renter m.v.	-3,3	-3,5	-4,4	-3,4	-3,3	-3,2	-3,2
Resultat af ordinær driftsvirksomhed	-36,0	-105,1	-56,7	-83,8	-50,8	-27,3	15,4
Anlægsvirksomhed	89,1	67,6	64,2	49,1	57,6	62,7	52,3
<i>- heraf pleje-/ældreboliger</i>	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	4,9	19,6
Resultat af det skattefinansierede område	53,1	-37,5	7,5	-34,7	6,8	35,4	67,7
Det brugerfinansierede område	-3,8	24,0	-6,3	-6,2	-6,7	-7,3	-7,9
Samlet resultat	49,3	-13,5	1,2	-40,8	0,1	28,1	59,8
Øvrige poster	7,2	37,1	-1,5	17,8	19,9	21,8	0,3
<i>Finansiering af pleje-/ældreboligbyggeri</i>	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-4,3	-17,2
<i>Optagelse af lån</i>	-83,3	-37,4	-23,5	-17,5	-13,0	-13,0	-13,0
<i>Afdrag på lån</i>	80,8	66,1	38,2	39,7	37,1	38,2	29,8
<i>Øvrige balanceforskydninger</i>	9,6	8,4	3,0	0,7	0,8	0,9	0,7
<i>Finansiering via tilbageførte bevillinger i 2019</i>			-19,2				
<i>Planlagt finansieret af kassebeholdningen</i>			0,0	-5,0	-5,0	0,0	0,0
Kasseforøgelse (-)/forbrug (+)	56,4	23,6	-0,3	-23,0	20,0	49,9	60,1

Den skattefinansierede driftsvirksomhed i 2021 er fordelt på serviceudgifter med 2.008,1 mio. kr., og 993,9 mio. kr. uden for serviceudgifterne. Disse er fordelt på 837,0 mio. kr. vedr. overførselsudgifter, 198,9 mio. kr. vedr. den aktivitetsbestemte medfinansiering og 7,2 mio. kr. vedr. indefrosne feriepenge, samt indtægter fra den centrale refusionsordning på 34,1 mio. kr. og nettoindtægter vedr. ældreboliger på 15,0 mio. kr.

Der er fastsat en regel om, at kommunerne skal have overskud på den ordinære driftsvirksomhed i budgetåret og overslagsårene. Budgettet for 2021 lever op til dette krav.

3. Forudsætninger

Kommunalbestyrelsen har i budgetlægningen for 2021, som beskrevet i afsnit 2.1, foretaget en række omprioriteringer mellem de enkelte udvalgsområder.

Der er flere faktorer der er medvirkende hertil, hvoraf nogle af rammebetingelserne er nærmere beskrevet i de følgende afsnit.

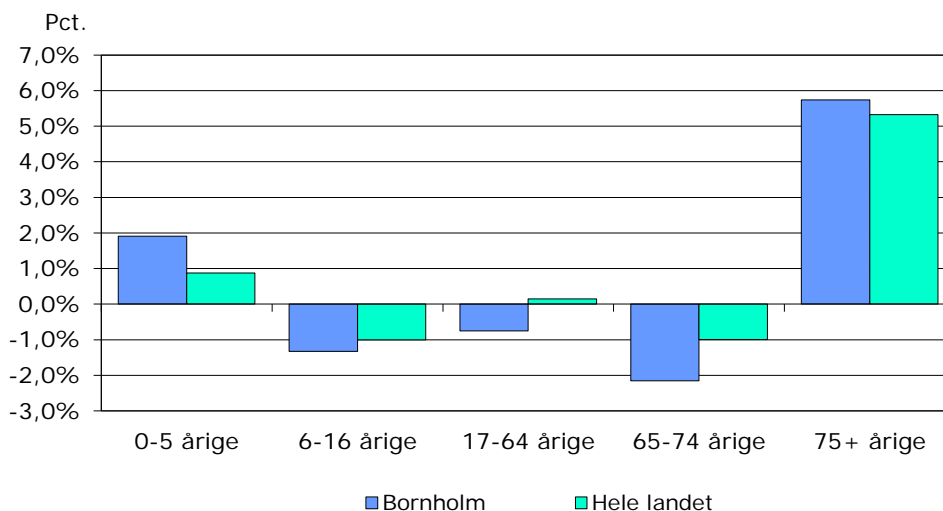
3.1 Befolkningsudvikling

I januar 2020 var det samlede indbyggertal på Bornholm 39.502 personer. I forhold til året før er det et fald på 70 personer og fra 2020 til 2021 forventes yderligere et fald i befolkningstallet på 39 personer, svarende til 0,1 pct. Frem mod 2032 forventes en stigning på 595 personer. Dette svarer til en fremgang i indbyggertallet på 1,5 pct.

Den demografiske udvikling på Bornholm adskiller sig på flere områder fra den demografiske udvikling på landsplan. For hele landet forventes en vækst i befolkningen fra 2020 til 2021 på 0,4 pct. og frem mod 2031 forventes en samlet stigning i indbyggertallet på 4,5 pct.

Den samlede udvikling i antallet af indbyggere på Bornholm dækker over forskellige bevægelser i de enkelte aldersgrupper. I figur 3 er en sammenligning af den forventede befolkningsudvikling i forskellige aldersgrupper på Bornholm og i hele landet.

Figur 3. Procentvis ændring i befolkningen 2020-2021 fordelt på aldersgrupper

Kilde: Danmarks Statistik og Bornholms Regionskommunes egne tal

I 2020 er der 1.865 0-5 årige. Som det fremgår af figur 3, forventes der en stigning i antallet af 0-5 årige på 1,9 pct., svarende til at der i 2021 er 1.901 0-5 årige. I 2020 er der 4.324 børn i den skolepligtige alder (6-16 årige). Det forventes, at antallet af børn i skolealderen falder til 4.267 i 2021, svarende til et fald på 1,3 pct. Der er fortsat en nedadgående tendens i det samlede antal børn i Bornholms Regionskommune, men antallet af 0-5 årige har de seneste 2 år været stigende.

Antallet af personer i den erhvervsaktive alder (17-64 årige) forventes at falde med 163 personer fra 2020 til 2021, svarende til et fald på 0,8 pct. For hele landet forventes en stigning på 0,1 pct. i antal personer i den erhvervsaktive alder fra 2020 til 2021.

Samlet stiger antallet af ældre på Bornholm, hvilket også gælder for udviklingen på landsplan. Dog forventes antallet af de 65-74 årige at falde fra 6.615 personer i 2020 til 6.472 personer i 2021. Dette svarer til et fald på 2,2 pct., hvilket er et større fald end i hele landet, hvor der er et fald på 1,0 pct.

Stigningen i antallet af de 75+ årige på 289 personer eller 5,7 pct. er lidt højere end stigningen på landsplan på 5,3 pct.

Befolkningssammensætningen på Bornholm ændres således med tiden – der bliver færre børn i skolealderen samt flere små børn og ældre. Det medfører, at efterspørgslen efter forskellige kommunale serviceydelser tilsvarende ændres. Samtidig er der et fald i antallet af erhvervsaktive, hvilket alt andet lige betyder et faldende indtægtsgrundlag.

3.2 Demografikorrektioner

For at tage højde for den ændrede befolkningssammensætning indarbejdes der demografikorrektioner på de berørte serviceområder. På den måde tilpasses budgetterne på de enkelte serviceområder, så udgiften pr. bruger på området fastholdes, uanset om der bliver færre eller flere brugere.

I kommunens budget reguleres børnepasningsområdet og skoleområdet inkl. skolefritidsordninger, ungdomsskolen, PPR og sundhedspleje samt ældre- og sundhedsområdet, for den demografiske udvikling. I budget 2021 er børneområdet (børnepasning, skoler, skolefritidsordninger, ungdomsskolen, PPR og Sundhedspleje) samlet set reduceret med 0,4 mio. kr. i forhold til budget 2020, idet der er flere 0-5 årige og færre 6-16 årige i 2021 i forhold til 2020. Ældreområdet er tilført 6,9 mio. kr. i forhold til budget 2020 som følge af det stigende antal ældre.

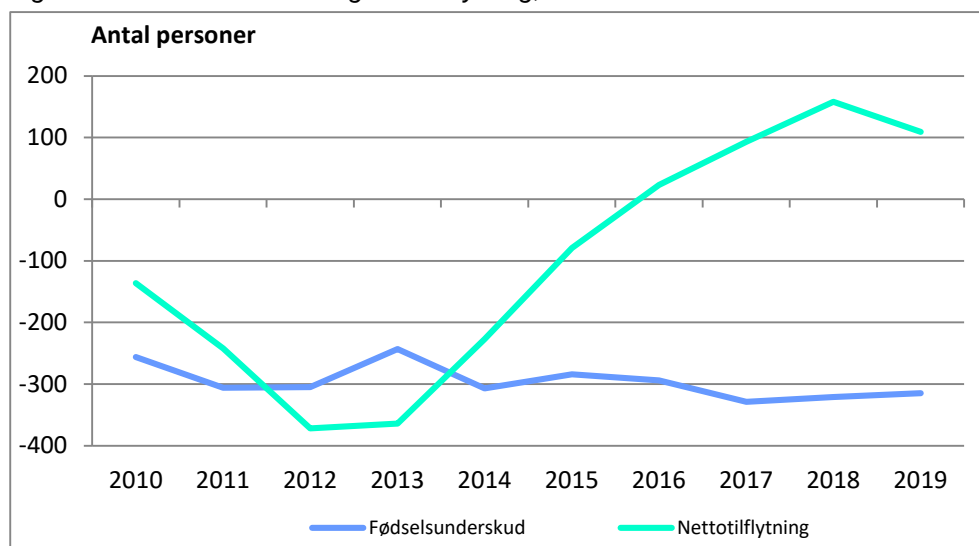
3.3 Fødselsunderskud og nettotilflytning

Befolkningstallet på Bornholm er faldende. En af forklaringerne er, at der i en lang årrække har været et fødselsunderskud på Bornholm. Det betyder, at der bliver født færre børn end det antal personer, som dør.

I 2019 var der 608 personer, som døde, mens der samme år blev født 293 børn på Bornholm. Der var således et samlet fødselsunderskud i 2019 på 315 personer.

Samtidig har der i en årrække været en negativ nettotilflytning til Bornholm. Denne udvikling er imidlertid vendt siden 2016, og der var i 2019 en nettotilflytning til øen på 109 personer. I 2019 flyttede 1.307 personer til Bornholm, mens 1.198 personer flyttede fra øen.

Figur 4. Fødselsunderskud og nettotilflytning, 2010 – 2019

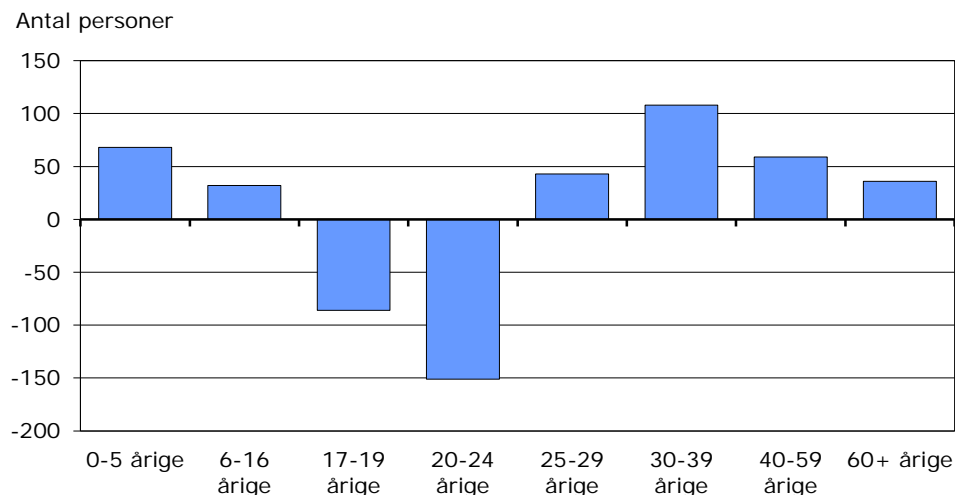

Kilde: Danmarks Statistik

Figur 4 viser udviklingen i fødselsunderskud og nettotilflytning i perioden 2010 - 2019.

Den samlede positive nettotilflytning i 2019 på 109 personer dækker over forskellige flyttemønstre inden for de forskellige aldersgrupper. I figur 5 ses nettotilflytningen til/fra Bornholm i 2019 fordelt på aldersgrupper.

Figur 5. Nettotilflytning til/fra Bornholm i 2019 fordelt på aldersgrupper

Kilde: Danmarks Statistik

Den største fraflytning er sket i aldersgruppen af 20-24 årige, men også unge mellem 17-19 år har en stor fraflytning. Den store fraflytning af unge mennesker kan i overvejende grad forklares med, at mange unge fraflytter øen for at tage en uddannelse. Nettotilflytningen er kendetegnet ved, at det er familier med helt små børn der flytter (tilbage) til øen, ligesom der er tilflytning i aldersgrupperne 40-59-årige og 60+-årige.

3.4 Udvikling i beskatningsgrundlag, arbejdsmarkedstilknnytning samt ledighed

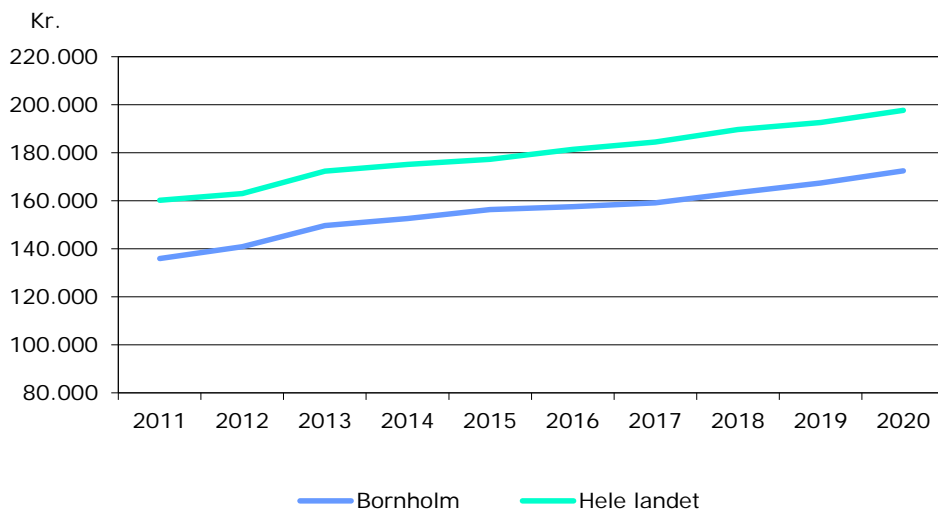
Som beskrevet under afsnit 3.1 bliver der færre i den erhvervsaktive alder på Bornholm, og samtidig bliver der færre børn i skolealderen og flere ældre. Som beskrevet i afsnit 3.2 betyder den ændrede befolkningssammensætning bl.a., at der skal tilføres ressourcer til børne- og ældreområdet.

Bornholm har altid haft et lavere beskatningsgrundlag pr. indbygger end landsgennemsnittet, og spændet mellem beskatningsgrundlaget i beløb pr. indbygger på Bornholm og i hele landet er blevet større de sidste 5 år. Tallene er imidlertid baseret på budgetterne, og dermed det statsgaranterede udskrivningsgrundlag hvis det er anvendt, og viser derfor ikke den reelle forskel.

I 2014 var beskatningsgrundlaget pr. indbygger 22.590 kr. lavere på Bornholm end i hele landet, svarende til at beskatningsgrundlaget udgjorde 87,1 pct. af landsgennemsnittet. I 2020 er forskellen 25.191 kr. hvilket svarer til et beskatningsgrundlag på 87,2 pct. af landsgennemsnittet.

Figur 6 viser udviklingen i beskatningsgrundlaget pr. indbygger på Bornholm og i hele landet fra 2011 til 2020.

Figur 6. Beskatningsgrundlag pr. indbygger, 2011 – 2020

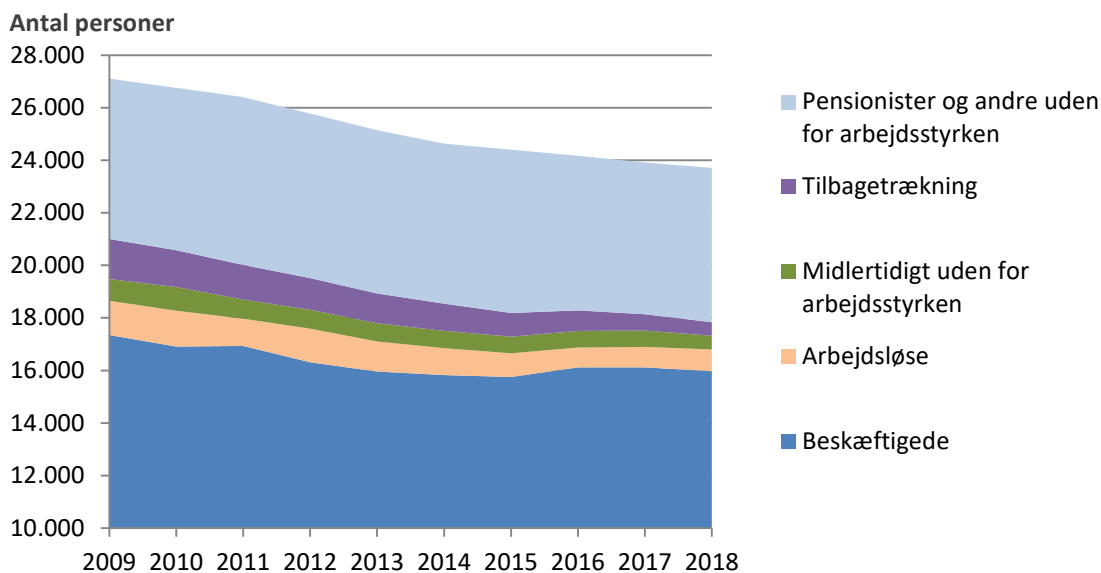

Kilde: Økonomi- og Indenrigsministeriets kommunale nøgletal

Figur 7 viser de 16-66 åriges tilknytning til arbejdsmarkedet i perioden 2009-2018.

Samlet set er antallet af 16-66 årige på Bornholm faldet med 3.543 personer i perioden, mens antallet af beskæftigede i perioden er reduceret med 1.374 personer. Der har været et betydeligt fald i antal beskæftigede siden finanskrisen indtrådte i 2008, idet faldet dog er aftaget noget i sidste del af perioden og er vendt til en fremgang på 363 beskæftigede fra 2015 til 2017. Fra 2017 til 2018 er der igen et fald i antal beskæftigede på 138 personer.

Figur 7. De 16-66 åriges tilknytning til arbejdsmarkedet, Bornholm, november 2009-2018

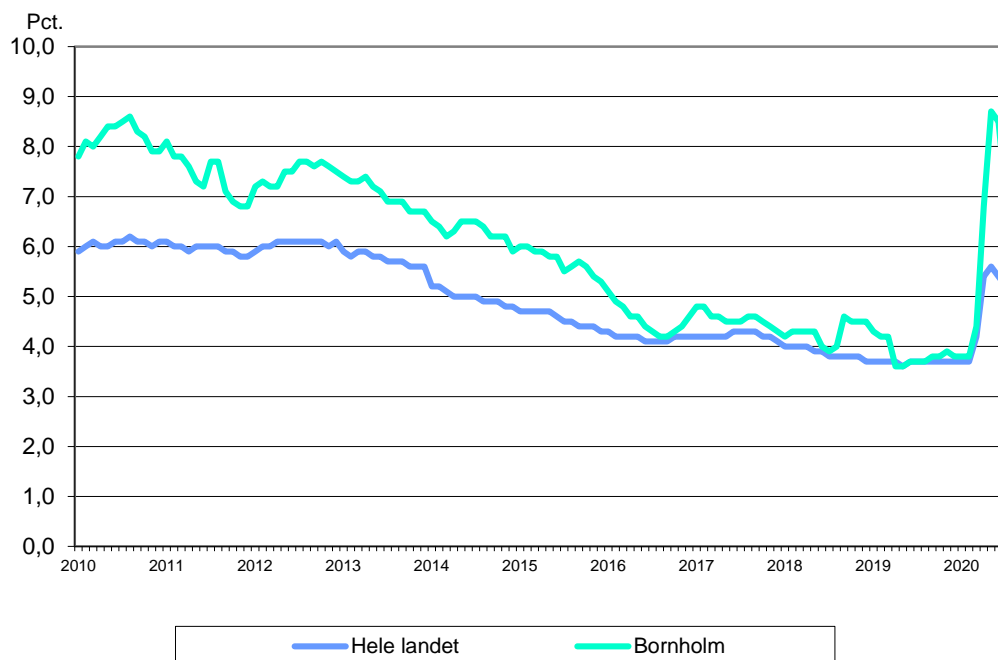
Kilde: Danmarks Statistik

Ledigheden på Bornholm har traditionelt været højere end på landsplan, men spændet er indsnæret betydeligt i de seneste år. Fra 2016 er ledigheden på Bornholm kommet tæt på landsgennemsnittet, især om sommeren og i efteråret, og fra maj 2019 har Bornholm ligget på landsgennemsnittet. Ledigheden er siden marts 2020 steget markant i kølvandet på corona-krisen, og lå i maj og juni på et høje-

re niveau end under finanskrisen i 2008. Ledigheden i 2020 er især påvirket af konjunkturerne for de eksporterende virksomheder på Bornholm.

Tendenserne i udviklingen af den bornholmske ledighed således fulgt udviklingen på landsplan indtil marts 2020, hvor ledigheden, som det ses i figur 8, er steget markant mere end på landsplan.

Figur 8. Sæsonkorrigeret ledighed i procent af arbejdsstyrken, januar 2010 – juli 2020

Kilde: Danmarks Statistik

3.5 Økonomiaftalen for 2021

Hovedelementer i aftalen mellem regeringen og KL om kommunernes økonomi for 2021:

- Kommunernes serviceramme udgør 267,2 mia. kr. i 2021, idet servicerammen er løftet med 1,5 mia. kr. i forhold til 2020.
- Regeringen og KL er enige om, at kommunerne kan frigøre ressourcer ved at reducere forbruget af eksterne konsulenter og gennem velfærdsprioritering kan frigive 0,75 mia. kr. i 2021.
- Samlet giver det mulighed for at prioriter 2,25 mia. kr. i 2021 til bl.a. at dække den demografiske udvikling, ansætte flere velfærdsmedarbejdere og udvikle kernevelfærden.
- Regeringen og KL er enige om et ekstraordinært løft af anlægsrammen i 2021, så kommunerne får mulighed for at øge investeringer og dermed understøtte beskæftigelsen. Anlægsrammen løftes med 2,5 mia. kr. til 21,6 mia. kr. i 2021.
- Regeringen og KL er enige om, at det er en central forudsætning for økonomiaftalen, at både den aftalte kommunale serviceramme og anlægsramme i 2021 overholdes i budgetterne og regnskaberne.
- I 2021 er 3 mia. kr. af kommunernes bloktilskud betinget af kommunernes overholdelse af den fastsatte serviceramme i budgetterne for 2021. Endvidere er 1 mia. af kommunernes bloktilskud betinget af, at kommunernes budgetterede anlægsudgifter holder sig inden for den aftalte ramme.
- Det er forudsat, at kommunernes overførselsudgifter vil udgøre 81,0 mia. kr. i 2021, og at kommunernes udgifter til forsørgelse og aktivering af forsikrede ledige mv. vil udgøre 15,4 mia. kr. i 2021. Der er heri taget højde for de længerevarende konsekvenser af corona-krisen.

- Der er med udligningsreformen enighed om at understøtte, at kommunernes indkomstskat under ét ikke stiger som følge af udligningsreformen. Der er etableret en tilskudsordning til kommuner, der nedsætter udskrivningsprocenten for årene 2021 til 2025. Tilskudsprocenten kan højst udgøre 90 pct. af provenutabet i 2021 og 2022, 85 pct. i 2023, 80 pct. i 2024 og 75 pct. i 2025.
- Der er etableret en pulje til skattestigninger for kommuner med tab på udligningsreformen. Hvis der for 2021 sker en skatteforhøjelse ud over dette for kommunerne under ét, vil der i medfør af gældende lov ske en modgående regulering af bloktilskuddet svarende til overskridelsen.
- Udligningsreformen tilfører kommunerne ekstra finansiering med op til 7,1 mia. kr. i 2021, idet finansieringstilskuddet på 3,5 mia. kr. samtidig er gjort permanent. Tilskuddet fordeles som hidtil 1,5 mia. kr. som grundtilskud til alle kommuner og 2 mia. kr. på baggrund af kommunernes grundlæggende økonomiske vilkår.
- Der afsættes en lånepulje på i alt 250 mio. kr. målrettet investeringer med et effektiviseringspotentiale. Derudover afsættes en lånepulje på 400 mio. kr. målrettet kommuner med behov for større strukturelle investeringer på de borgernære områder.

3.6 Økonomisk politik

I forbindelse med den nye valgperiode fra 2018 har Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget revideret den økonomiske politik.

Formålet med den økonomiske politik er, at politikken skal være med til at understøtte, at kommunalbestyrelsen kan styre efter nogle langsigtede økonomiske målsætninger og dermed sikre en økonomisk robust kommune.

Derudover er der aftalt spilleregler for den løbende økonomiske styring. Hvis et fagudvalg bringer udvidelsestiltag op til kommunalbestyrelsens beslutning, skal udvalget samtidig pege på kompenserende besparelser eller anden finansiering inden for udvalgets ramme.

Den økonomiske politik indeholder fire delmål:

- Delmål 1: Overskuddet på den ordinære drift fastsættes til minimum 50 mio. kr.
- Delmål 2: Den årlige anlægsramme fastsættes til minimum 30 mio. kr.
- Delmål 3: Den gennemsnitlige likviditet fastsættes til minimum 75 mio. kr.
- Delmål 4: Lånoptag til anlægsprojekter udnyttes fuldt ud, så påvirkning af kommunens løbende drift og anlæg minimeres.

Økonomiske principper:

Tillægsbevillinger:

Der gives ikke kassefinansierede tillægsbevillinger. Er der behov for en positiv tillægsbevilling, skal der være forslag til negativ tillægsbevilling inden for bevillingsniveauet. Overførsler kan ikke finansiere en positiv tillægsbevilling.

Styrbare udgifter

Alle kommunale udgifter betragtes som styrbare.

Basisbudgettet

Basisbudgettet skal som udgangspunkt baseres på realistiske forudsætninger, og der skal som udgangspunkt være en sammenkobling af økonomi og aktiviteter. Ændringer til basisbudgettet skal være ufravigelige og dokumenterbare.

Overførsler, drift

Som en del af mål- og rammestyringen er der adgang til at overføre overskud til efterfølgende år, henholdsvis låne af næste års budget, dvs. overføre underskud.

Overførsler af overskud er generelt begrænset til 5 % af den overførbare ramme, idet der er mulighed for at afvige fra de 5 procent i særlige tilfælde. Der er en grænse for overførsel af underskud på 2 procent af den overførbare ramme, idet underskud over 2 procent dog også overføres, idet der samtidig skal redegøres for underskuddet og fremlægges en plan for nedbringelse af underskuddet.

Overførsler, anlæg

Mer-/mindreforbrug i forhold til afsatte rådighedsbeløb vedrørende påbegyndte, men ikke afsluttede anlægsarbejder kan overføres til næstfølgende regnskabsår. Den samlede anlægsbevilling skal overholdes.

Overførte rådighedsbeløb og samlede anlægsbevillinger pristalsreguleres i henhold til byggeindeks. Dog pristalsreguleres der ikke, hvor der foreligger et fast tilbud.

Det vurderes hvert år, om der er anlægsbevillinger der ikke længere er aktuelle, eller rådigheds-/puljebeløb vedr. "rullende anlægsbudgetter", der ikke er disponeret med udgangen af året. Disse overføres som udgangspunkt ikke.

Finansiel strategi

Likviditeten anbringes, så der sikres den bedst mulige forrentning.

Placeringen sker under hensyntagen til at kommunen er begrænset til at pleje sin overskudslikviditet ved at foretage indskud på aftalevilkår og investere i obligationer eller investeringsforeninger (herunder aktieinvesteringsforeninger).

Budgetforudsætninger

Dette afsnit omhandler de budgetforudsætninger, som ligger til grund for udarbejdelsen af budget 2021. Det gælder:

1. Pris- og lønforudsætninger
2. Korrektioner indarbejdet i budget 2021
 - Ændringer fra budgetoverslag 2021 til budget 2021
 - Tekniske korrektioner
 - Demografikorrektioner
 - Reguleringer som følge af lov- og cirkulæreprogrammet
3. Kommunalbestyrelsens prioritering
 - Politiske prioriteringer
 - Budgetforliget
4. Forudsætninger for finansieringssiden
 - Udskrivningsgrundlag og grundskyld
 - Tilskud og udligning
 - Optagelse af lån

1. Pris- og lønforudsætninger

Budget 2021 bygger på en række forudsætninger vedrørende udviklingen i priser og lønninger. Forudsætningerne er beskrevet i dette afsnit.

Lønforudsætninger

I budget 2021 er den samlede lønudvikling fra 2020 til 2021 forudsat at være på 1,55 pct. på baggrund KL's skøn over lønudviklingen. Samtidig er lønskønnet for 2019 til 2020 justeret lidt op, således at lønstigningen fra det oprindelige budget 2020 til budget 2021 netto udgør 1,56 pct.

Skønnet er dels baseret den treårige overenskomst der er indgået på det kommunale område pr. 1. april 2018 og dels på skøn over overenskomstelementerne i den nye overenskomst pr. 1. april 2021.

Prisforudsætninger

KL har udmeldt en prisstigning på 1,450 pct. fra 2020 til 2021. Samtidig er prisskønnene for 2019 til 2020 ændret, således at prisstigningen i forhold til det oprindelige budget 2020 udgør 0,61 pct.

Samlet set indebærer KL's skøn en pris- og lønstigning på 1,5 pct. fra 2020 til 2021 ekskl. overførsler. I forhold til det oprindelige budget 2020 er der tale om en pris- og lønstigning på 1,2 pct.

Prisfremskrivningen vedr. anlæg udgør 1,4 pct. fra 2020 til 2021.

Overførselsudgifterne fremskrives med satsreguleringsprocenten på 2,3 pct., dog således at en række overførselsudgifter fremskrives med en dæmpet regulering på 1,55 pct. jf. bestemmelserne herom.

KL har opgjort den samlede pris- og lønstigning fra 2020 – 2021 inkl. anlæg og overførsler til 1,5 pct.

Overslagsårene

De samlede pris- og lønstigninger ekskl. overførsler i overslagsårene er af KL skønnet til 2,1 pct.

Tabellen nedenfor viser de fremskrivningsprocenter, der er anvendt for 2021 og overslagsårene.

Procent	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024
Løn	1,55	2,4	2,4	2,4
Brændsel	0,90	1,13	1,13	1,13
Øvrige varer og anskaffelser	1,20	1,13	1,13	1,13
Entreprenør- og håndværkerydelser	1,42	1,42	1,42	1,42
Øvrige tjenesteydelser	1,50	1,50	1,50	1,50
I alt ekskl. overførsler	1,5	2,1	2,1	2,1

2. Korrektioner indarbejdet i budget 2021

I dette afsnit er der en gennemgang af de forskellige korrektioner og reguleringer som er indarbejdet i budget 2021.

Ændringer fra budgetoverslag 2021 til budget 2021

Ændringerne fra budgetoverslag 2021 i sidste års budget til vedtaget budget 2021 fremgår nedenfor:

Mio. kr.	Drift og Anlæg	Finansiering, renter og afdrag	Balance
Budgetoverslag 2021 i budget 2020	2.996,1	-2.937,8	58,3
Kommunalbestyrelsesbeslutninger	0,6		
Demografi	-2,1		
Tilpasning vedr. overførselsudgifter	13,2		
Tilpasning vedr. forsikrede ledige	35,0		
Tilpasning af budget, brugerfinansieret omr.	-0,1		
Øvrige tekniske korrektioner	-2,2		
Lov- og cirkulæreprogram	-3,9		
Lønmodtagernes feriemidler – indbetaling	7,1		
Politiske prioriteringer – drift	22,9		
Tekniske korrektioner – anlæg	-4,8		
Politiske prioriteringer – anlæg	2,0		
Politiske prioriteringer – optagelse af lån		-3,0	
Renter, afdrag på lån og finansforskydninger		1,3	
Ændring i optagelse af lån		6,0	
Ændring i tilskud og udligning		-174,1	
Ændring i skatter		44,9	
Ændring i pris- og lønfremskrivning	-19,0	-0,2	
Budget 2021	3.044,9	-3.062,9	-18,0

Note: Positive beløb i balancen er udgifter/træk på kassebeholdningen, negative tal er indtægter/tilgang til kassebeholdningen

Demografikorrektioner

De indarbejdede demografikorrektioner i budgetoverslagsårene er tilrettet på baggrund af befolkningsprognosen for 2021-2032. Den demografiske udvikling betyder, at budgetrammerne reguleres med nedenstående beløb i 2021-2024, målt i forhold til et demografireguleret budget 2020. I det demografiregulerede budget for 2020 er budget 2020 beregningsmæssigt reguleret i forhold til den faktiske befolkningsudvikling fra 2019 til 2020.

Demografikorrektioner:

1.000 kr., 2020-pl	2021	2022	2023	2024
Børnepasning	1.882	4.076	5.463	7.770
Folkeskoler	-1.998	-3.833	-5.505	-7.482
Skolefritidsordninger	-317	-99	142	197
Ungdomsskolen	74	40	212	67
PPR og Sundhedspleje	-58	-58	-36	-23
Ældre	6.924	12.922	21.607	31.276
Samlet virkning af demografikorrektionerne	6.507	13.048	21.883	31.805

Tekniske korrektioner

I 2021 er der indarbejdet tekniske korrektioner på drift, anlæg, renter og afdrag på lån for i alt 48,2 mio. kr. jf. nedenstående tabel.

1.000 kr., 2020-pl	2021	2022	2023	2024
Kommunalbestyrelsesbeslutninger	642	3.002	2.374	2.174
Demografikorrektioner (ift. sidste års budget)	-2.063	-3.749	-4.869	5.053
Tilpasning vedr. overførselsudgifter	13.163	11.419	13.750	36.850
Tilpasning vedr. forsikrede ledige	35.000	23.083	18.108	13.495
Indefrosne feriemidler	7.100	7.100	7.100	7.100
Øvrige tekniske korrektioner, drift	-2.163	-1.200	-550	-2.101
Tekniske korrektioner vedr. anlæg	-4.760	-27	193	586
Tekniske korrektioner vedr. balanceforskydninger		46	-18	-437
Tilpasning af budget, brugerfinansieret område	-100	-100	-100	-100
Tekniske korrektioner, renter og afdrag på lån	1.335	1.395	1.376	-6.961
Tekniske korrektioner i alt	48.154	40.969	36.814	55.659

Reguleringer som følge af lov- og cirkulæreprogrammet

Nedenfor ses de samlede reguleringer som følge af lov- og cirkulæreprogrammet:

1.000 kr., 2021-pl	2021	2022	2023	2024
Regulering af budgetrammerne som følge af lov- og cirkulæreprogrammet	-3.891	-4.096	-6.682	-6.682

3. Kommunalbestyrelsens prioritering

Kommunalbestyrelsen har i budget 2021, ud over de økonomiske prioriteringer, vedtaget en række mål, hvoraf størstedelen ikke har en tilknyttet økonomi i form af udvidelse eller reduktion af budgettet.

Politiske prioriteringer

I 2021 er der indarbejdet en række ændringer i driftsbudgetterne som følge af den politiske prioritering. Ændringerne beløber sig til i alt 22,9 mio. kr., og fordeler sig således på bevillingerne:

1.000 kr., 2020-pl	2021	2022	2023	2024
Dagpasning	2.719	3.219	3.719	4.719
Børn og familie	-667	-467	-467	-467
Undervisning	2.037	5.791	6.270	6.907
Ældre	3.900	3.500	3.500	3.500
Psykatri og handicap	158	158	158	158
Sundhed	1.481	921	2.906	3.065
Sociale ydelser	0	0	0	0
Kultur og fritid	765	738	738	295
Biblioteker	-115	-115	-115	-115
Uddannelse og beskæftigelse	3.140	2.140	-1.400	-1.400
Idrætsområder	0	0	0	0
Beredskab	0	0	0	0
Teknik, natur og miljø	2.500	1.500	1.500	1.500
Veje, parker og anlæg	492	492	492	492
Vej og park	0	0	0	0
Ejendomme og service	3.168	2.289	1.289	289
Devika	0	0	0	0
Kollektiv trafik	0	0	0	0
Affaldshåndtering	0	0	0	0
Erhverv, byg og plan	2.007	537	537	537
Økonomi og personale	-1.370	-2.270	-2.270	-2.270
Administration og it	2.660	2.660	2.660	2.660
Folkemødet	0	0	0	0
Politikere	0	50	50	50
I alt	22.875	20.843	19.267	19.920

Budgetaftalen

Budgettet for 2021 er et resultat af en aftale indgået af en enig kommunalbestyrelse.

Kommunalbestyrelsen har aftalt en række nye initiativer jf. bemærkningerne nedenfor.

Budgetforligstekst for budgettet for 2021 og overslagsår

Budgettet for 2021 og de følgende år har et helt andet udgangspunkt end set i mange år: reformen af den nationale udligningsordning, den indgåede økonomiaftale mellem KL og regeringen og flere års ansvarlig, lokalkommunal budgetlægning har givet et positivt, økonomisk udgangspunkt. Det har givet mulighed for at udvide udgifterne samlet set i 2021. Det er en enig kommunalbestyrelse, der står bag årets budgetforlig.

Opprioriteringer

Ældreområdet

Kommunalbestyrelsen ønsker at understøtte ældreområdet bredt set. Der satses således både på et styrket samarbejde mellem myndigheden og hjemmeplejen, uddannelsesarbejdet med voksenelevløn til social- og sundhedsassistenter videreføres i kombination med at praktikvejledningen styrkes, og der afsættes midler til et generelt løft af arbejdsvilkårene på området.

Det helt store mål er at forbedre både arbejdsvilkårene og dermed fastholdelsen af medarbejdere på området og at sikre mulighederne for kunne rekruttere kvalificeret arbejdskraft i de kommende år.

Der er et vigtigt arbejde i gang på ældreområdet, som nu går ind i sit 3. og sidste år. De afsatte midler skal nærmere udmøntes via Social- og Sundhedsudvalget. I dette arbejde skal der også ses generelt på organiseringen og ledelsen på ældreområdet.

Der afsættes også penge til et forsøg på to plejecentre med tablets til alle ansatte, og så skal beklædningspakkerne genvurderes i samarbejde med MED-systemet.

Samlet set er der tale om udvidelser på ældreområdet for 5,9 mio.kr.

Børn og skoler

Nationalt er det vedtaget at arbejde for minimumsnormeringer i dagtilbud. Den ambition deles af kommunalbestyrelsen på Bornholm. Det er fortsat uklart hvordan det nationale mål skal nås, men kommunalbestyrelsen afsætter midler til at fortsætte den positive udvikling i de kommunale dagtilbud.

På skoleområdet afsættes en pulje til at understøtte arbejdet med en revideret tildelingsmodel. Der afsættes også midler til at kunne forbedre de inkluderende fællesskaber for alle børn i øens folkeskoler. Der er store forventninger til resultaterne af disse forbedringer i de kommende år og betydningen for de forskellige undervisningstilbud vil blive fulgt nøje for at sikre en løbende tilpasning.

Samlet set øges udgifterne på børne- og skoleområdet med 4,8 mio.kr. i 2021.

Unge

Arbejdet med den sammenhængende ungeindsats er godt på vej. Kommunalbestyrelsen afsætter et toårigt beløb til at sikre de nødvendige investeringer i denne indsats i forventning til positive effekter af den varige indsats.

Hertil afsættes også en pulje på 3,5 mio.kr. til en særlig beskæftigelses- og uddannelsespulje. COVID-19-situationen har haft en negativ betydning for beskæftigelsen, og en særlig indsats skal bidrage til komme godt igennem krisen.

Der afsættes også midler til at skabe bedre fysiske rammer for den forberedende grunduddannelse (FGU) i tilknytning til Campus Bornholm.

Styrket erhvervsudvikling

Der afsættes midler til at sikre hurtig og kompetent behandling af ansøgninger om byggetilladelser. Der er gennem en årrække sket en positiv udvikling i aktiviteten på Bornholm, og for at imødekomme dette pres øges indsatsen bredt. En forudsætning er blandt andet også at kunne tilpasse lokalplanerne og der afsættes derfor også midler til flere ansatte på dette område.

Byudvikling i Rønne og Nexø

Der er lagt store og udviklingsorienterede planer for udvikling af Rønne og Nexø. Kommunalbestyrelsen afsætter betydelige midler til at kunne realisere forslagene om Strandparken i Nexø og Byens Hus i Rønne.

Midlertidig skaterpark i Rønne afsættes 150 t.kr. med henblik på at understøtte fundraising.

Samlet set afsættes 32,5 mio.kr. til anlægsopgaver.

Øvrige

Der er mange opprioriteringer i budgettet, der kan læses af den detaljerede aftale. Dog kan nævnes:

Lokalsamfundspuljen føres tilbage til tidligere niveau.

Klemensker Svømmebads ansøgning om et fast driftstilskud i mødekommes. Det samme er tilfældet for Peers-projektet, Sorggrupper, Madkulturhuset og Oluf Høst-museet.

Rengøringsindsatsen særligt i dagtilbud og skoler hæves i forlængelse af oplevelserne under COVID-19-udbruddet i foråret 2020. I første omgang et par år. Tillige afsættes midler til at etablere hjemmearbejdspladser jf. erfaringerne med hjemmearbejde under COVID-19-krisen.

Der afsættes midler til løbende at sikre en kritisk gennemgang af rækværker, trapper, hegn, bænke og lignende på offentlige arealer, og der etableres handicapgang og handicaptoliet ved Frivillighuset i Klemensker.

Naturplejen og naturgenopretningen herunder vedligeholdelse af stisystemer prioriteres sammen med midler til at omsætte Energipolitikken i handling herunder øget fokus på den grønne mobilitet på Bornholm.

Bopælspligt- og veteranindsatserne øges, og der afsættes midler til at kunne kvalitetssikre de mest komplicerede udbudsprocesser bedre. Endelig skal mulighederne for befordringsgodtgørelse for brug af cykel afdækkes.

Ser vi det samlede budget for 2021 under et, er der udvidelser for 21,9 mio.kr.

Forskydninger

Etableringen af et nyt plejecenter i Hasle (Bykær) udskydes endnu et år. Frem mod næste års budgetlægning opdateres beslutningsgrundlaget for at etablere plejecenteret. Det skyldes at udviklingen giver anledning til at stille spørgsmålstegn ved behovet for plejeboliger trods et stigende antal ældre.

I den forbindelse skal behovet for renovering på det nuværende plejehjem i Hasle (Toftegården) vurderes.

Realiseringen af Museumscenteret i Rø er forsinket. Derfor udskydes det afsatte kommunale tilskud.

Det er fortsat kommunalbestyrelsens ambition at samle de administrative funktioner på færre matrikler. Der har været arbejdet med det, men der er endnu ikke fundet en politisk løsning til udmøntning. I den udgang af 2020 skal der findes en varig løsning for byggesags- og planmedarbejdernes flytning til Rønne, og der skal findes en permanent løsning for Hjemmeplejen i Allinge i Tejn. I den forbindelse skal en samlet, langsigtet løsning for samling af de administrative funktioner på færre matrikler drøftes igen.

Nedprioriteringer

Der er i budgettet vedtaget en række udgiftsreduktioner, hvor konsekvenserne vurderes særdeles begrænsede.

I økonomiaftalen mellem kommunerne og regeringen er det aftalt at anvendelsen af eksterne konsulenter skal reduceres. Bornholms Regionskommunes andel heraf er 3,37 mio.kr. Der skal udarbejdes en analyse for at vurdere mulighederne for at indfri disse nationale forventninger på en hensigtsmæssig måde, hvor øgede kompetencer internt i kommunen kan reducere behovet for eksterne konsulenter.

Bemærkninger til budget 2021

Plejecenter Bykær

Etableringen af et nyt plejecenter i Hasle (Bykær) udskydes endnu et år. Frem mod næste års budgetlægning opdateres beslutningsgrundlaget for at etablere plejecenteret. Det skyldes at udviklingen giver anledning til at stille spørgsmålstegn ved behovet for plejeboliger trods et stigende antal ældre.

I første halvår af 2021 skal der ses på behovet for plejeboliger i fremtiden, analyse af vedligehold af plejehjem Toftegården, bygningsstanden skal kortlægges og forelægges kommunalbestyrelsen i maj 2021.

Pulje på ældreområdet

Senest i december 2020 får kommunalbestyrelsen forelagt en sag om udmøntning af puljen til forbedring af arbejdsmiljøet på plejebolig- og hjemmeplejeområdet. Puljen skal give et løft til ældreområdet, bl.a. ved fortsættelse af aftalen om FOKUS-tid og luft i køreplanerne.

Oplægget til kommunalbestyrelsen skal udarbejdes i samarbejde med MED-systemet på området.

Medio 2021 får kommunalbestyrelsen forelagt en sag med resultaterne fra den igangværende ældreanalyse, herunder en vurdering af om der skal ske justeringer af organiseringen på området.

Administrationen får til opgave at afdække om beklædningspakken på ældreområdet også kan indeholde sommerbeklædning inden for budgettet. Kan det ikke lade sig gøre, lægges der en sag op til politisk behandling.

Befordringsgodtgørelse

For at fremme sundhed blandt medarbejderne og opfordre til at tage cykel i stedet for bil, skal der arbejdes med at sidestille befordringsgodtgørelse for cykeltransport med biltransport (lav takst).

Oversigt over prioriteringsforslag i budgetforliget for 2021:

1.000 kr., 2020-pl		2021	2022	2023	2024
Børne- og Skoleudvalget					
BSU-01	Hæve normeringerne i dagtilbud	3.000	3.500	4.000	5.000
BSU-02	Reduktion i pulje til små børnehuse	-123	-123	-123	-123
BSU-03	Ny ledelsesmodel Mælkebøtten	-158	-158	-158	-158
BSU-04	Videreførelse af sorggrupper for børn der mister forældre	0	200	200	200
BSU-05	Reduktion af PREP og parrådgivning	-150	-150	-150	-150
BSU-06	Døgnbemanding af Ungehuset, udvidelse af tilbuddet	2.730	2.730	2.730	2.730
BSU-07	Forventet besparelse på anbringelser ved 75% belægning i Ungehuset	-3.247	-3.247	-3.247	-3.247
BSU-08	Tildelingsmodel på folkeskoleområdet	1.500	1.500	1.500	1.500
BSU-09	Ny indsats på specialområdet, scenarie c	1.395	4.349	4.828	5.465
BSU-10	Bortfald af pulje til modersmålsundervisning	-58	-58	-58	-58
BSU-11	Ét-årig nedjustering af projektaktiviteter mv. på skoleområdet	-800			
Social- og Sundhedsudvalget					
SSU-01	Pulje til bedre arbejdsmiljø på plejebolig- og hjemmeplejeområdet	3.000	3.000	3.000	3.000
SSU-02	Praktikvejlederforløb for elever, hjemmeplejen og plejeboligområde	1.000	1.000	1.000	1.000
SSU-03	Styrket samarbejde mellem Myndighed og Hjemmeplejen gennem løbende revisitering	-500	-500	-500	-500
SSU-04	Forsøg med personlige tablets i 2 år på plejecentrene Åbo og Snorrebakken	400			
SSU-05	Ansøgning fra SIND Bornholm om fortsættelse af Peers og Peerskoordinator	158	158	158	158
SSU-06	Voksenelevløn til social- og sundheds (SOSU)-assistent elever, varigt	1.956	1.396	3.381	3.540
SSU-07	Reduktion af ekstra ernæringsmæssige tilbud på Rehabiliteringscenter (fristevogn), Sønderbo	-100	-100	-100	-100

1.000 kr., 2020-pl		2021	2022	2023	2024
SSU-08	Personalereduktion, klinikassistent timer, Tandplejen	-200	-200	-200	-200
SSU-09	Reduktion af teknikudgifter, Tandplejen	-100	-100	-100	-100
SSU-10	Sammenlægning af lægefunktion - Rusmiddelområdet	-75	-75	-75	-75
Job-, Udviklings- og Fritidsudvalget					
JUFU-01	To nye undervisningstilbud på Bornholms Kulturskole	50	50	50	50
JUFU-02	Lokalsamfundspuljen, udvidelse	200	200	200	200
JUFU-03	Ansøgning om forhøjelse af tilskud til Musikhuset Bornholm (1 år)	137			
JUFU-05	Ansøgning om engangstilskud til etablering af vand ved lejrplads (Lyngstuan)	40			
JUFU-06	Ansøgning om økonomisk støtte til Oluf Høst museet 2021-2023	143	143	143	
JUFU-07	Sikring af fremtidig driftsøkonomi i Klemensker Svømmebad	45	45	45	45
JUFU-08	Tilskud til midlertidig skaterpark i Rønne	150			
JUFU-09	Besparelser på avis- og tidsskriftabonnementer	-115	-115	-115	-115
JUFU-10	Investering i sammenhængende ungeindsats	2.540	2.040		
JUFU-11	Beskæftigelse- og uddannelsespulje inkl. lærlinge og dele-lærlinge	2.000	1.500		
JUFU-12	Flekspulje - reduktion af	-500	-500	-500	-500
JUFU-13	Tolkekonto - reduktion af	-300	-300	-300	-300
JUFU-14	Jobafklaringsforløb - Reducere antal og varighed via anden aktør	-200	-200	-200	-200
JUFU-15	Fleksjobprojekt – Øget indsats ift. arbejdsintensiteten i fleksjob	-400	-400	-400	-400
JUFU-A01	Forskydelse af anlægstilskud til Bornholms Museum med 1 år	-8.500		8.500	
JUFU-A02	Anlægstilskud til FGU Bornholm	1.000			
Natur- og Miljøudvalget					
NMU-01	Ekstra midler til myndighedsarbejdet inden for Natur, Miljø og Fritid - specielt i forbindelse med spildevand og miljø	750	750	750	750
NMU-02	Naturplejepulje (grønne områder og miljøpedeller)	1.000			
NMU-03	Systematisk gennemgang af rækværker, trapper, hegn, bænke mm på offentlige arealer	250	250	250	250
NMU-04	Selvstændig ledelse i Vej og Park	750	750	750	750
NMU-05	Driftsbesparelse på vinterbudgettet, uden forringelse af vinterindsatsen	-508	-508	-508	-508
NMU-06	Øget rengøringsindsats, især skoler og daginstitutioner i forlængelse af Covid-19	3.000	2.000	1.000	
NMU-07	Sagahuset, tilskud til p-plads	100			
NMU-08	Etablering af køkkener i dagtilbud - bygningsdrift	33	254	254	254
NMU-09	Installation af automatisk brandalarmering (ABA) på Kildebakken	35	35	35	35

1.000 kr., 2020-pl		2021	2022	2023	2024
NMU-10	Udvidelse af puljen til vedligeholdelse af kommunale havne	750	750	750	750
NMU-A02	Færdiggørelse af kyststien øen rundt	300			
NMU-A03	Installation af automatisk brandalarmering (ABA) på Kildebakken	500			
NMU-A04	Konvertering af eksisterende ABA-anlæg til nyt - Natur Bornholm	250			
NMU-A05	Handicaptoulet og handicapindgang frivillighus Klemsker skole	450			
NMU-A06	Intern ESCO III Energirenovering	3.000	3.000	3.000	3.000
NMU-A07	Pulje til samling af administration, rykkes et år og reduceret beløb	-10.000	-5.000	5.000	
NMU-A08	Udskydelse af ny Plejecenter i Hasle med 1 år - Boliger		-4.888	-14.664	-19.552
NMU-A08	Udskydelse af ny Plejecenter i Hasle med 1 år - Servicearealer		-585	-1.755	-2.340
Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget					
ØEPU-01	Opprioritering af udbudsopgaven ved mulighed for ekstern bistand	1.000	750	750	750
ØEPU-02	Pulje til etablering af hjemmearbejdspladser, administrative arbejdspladser	1.000	350	350	350
ØEPU-03	BRK andel af besparelse på eksterne konsulenter jvf økonomiaftalen	-3.370	-3.370	-3.370	-3.370
ØEPU-04	Pulje til at facilitere og understøtte udviklingsarbejde, et-årigt projekt	250			
ØEPU-05	Møbelfabrikken, tilskud til reparationscafé	182	182	182	182
ØEPU-06	Veteranindsatsen - driftstilskud øges og opnormering af sekretariatsbistand til 300 timer/året	75	75	75	75
ØEPU-07	Energistrategien omsat til handling	620			
ØEPU-08	Strategi for grøn mobilitet	600			
ØEPU-09	Tilførsel af 3 årsværk til Byg (byggesagsbehandling)	1.325	1.325	1.325	1.325
ØEPU-10	Tilførsel af et årsværk i Plan	625	625	625	625
ØEPU-11	Udvidelse af opfølgningen på bopælspligten (jurist op til fuld tid + en fuldtids HK-stilling)	710	710	710	710
ØEPU-12	Etablering af ungeråd	0	50	50	50
ØEPU-13	Ansøgning om kommunalt driftstilskud til Madkulturhuset/Gourmet Bornholm	280	280	280	280
ØEPU-A01	Medfinansiering af Byens Hus/Torv på tværs i Rønne	5.000	5.000	5.000	
ØEPU-A02	Medfinansiering af Nexø strandpark	10.000			
Finansiering					
NMU-A05	Intern Esco III Energirenovering	-3.000	-3.000	-3.000	-3.000
NMU-A08	Udskydelse af ny Plejecenter i Hasle med 1 år - Finansiering		4.301	12.905	17.206
I alt		21.875	19.671	34.253	15.234

Der er nedenfor en kort beskrivelse af de enkelte driftsforslag. For yderligere beskrivelser henvises til de specielle bemærkninger i bind 2.

Børne og Skoleudvalget

BSU-01: Hæve normeringerne i dagtilbud

Nationalt er det vedtaget at arbejde for minimumsnormering i dagtilbud. Den ambition dels af kommunalbestyrelsen på Bornholm, og der er afsat midler til at fortsætte den positive udvikling i dagtilbud.

BSU-02: Reduktion i pulje til små børnehuse

Puljen til at sikre økonomisk bæredygtighed i børnehuse med under 40 børneenheder reduceres.

BSU-03: Ny ledelsesmodel Mælkebøtten

Ledelsen tilpasses det aktuelle børnetal og antal medarbejder, idet lederen også skal bruge tid hos børnene.

BSU-04: Videreførelse af sorggrupper for børn der mister forældre

Der afsættes midler til at videreføre sorggrupper for børn efter 2021.

BSU-05: Reduktion af PREP og parrådgivning

Budgettet til PREP kurserne og parrådgivningen halveres, således at der fremover afholdes 2 kurser om råder.

BSU-06: Døgnbemanding af Ungehuset, udvidelse af tilbuddet

Ungehuset opnormeres til fuld døgnbemanding i de 4 pladser der er godkendt af Socialtilsynet for døgninstitution for unge mellem 15 og 22 år. Derved kan tilbuddet anvendes som et lokalt døgntilbud.

BSU-07: Forventet besparelse på anbringelser ved 75% belægning i Ungehuset

Nedbringelse af udenøns anbringelser i forlængelse af opnormering af døgntilbud i Ungehuset.

BSU-08: Tildelingsmodel på folkeskoleområdet

Midler til understøttelse af udmøntningen af en revideret tildelingsmodel på folkeskoleområdet, som alt andet lige vil indebære ansættelse af flere lærere.

BSU-09: Ny indsats på specialområdet, scenarie c

Der iværksættes nye initiativer på specialundervisningsområdet, der skal imødekomme elevernes særlige behov for struktur og ro, sikre en inkluderende og god skolestart for udadreagerende børn og skabe dynamiske læringsfællesskaber. Elevtallet på Heldagsskolen bevares uændret.

BSU-10: Bortfald af pulje til modersmålsundervisning

Det afsatte budgetbeløb bortfalder da midlerne ikke anvendes på grund af manglende tilslutning til modersmålsundervisning af børn fra lande uden for EU.

BSU-11: Ét-årig nedjustering af projektaktiviteter mv. på skoleområdet

Mulighederne for igangsættelse af projekter under Åben skole reduceres i 2021 for et år.

Social- og Sundhedsudvalget

SSU-01: Pulje til bedre arbejdsmiljø på plejebolig- og hjemmeplejeområdet

Puljen skal give et løft til ældreområdet, bl.a. ved fortsættelse af aftalen om FOKUS-tid og luft i køreplanerne. Puljen skal forbedre arbejdsmiljøet og dermed fastholdelsen af medarbejdere på området.

SSU-02: Praktikvejlederforløb for elever, hjemmeplejen og plejeboligområde

Der skal afsættes bedre tid til praktikvejledningen for derigennem at sikre bedre arbejdsmiljø for praktikvejlederne og en bedre fastholdelse af eleverne.

SSU-03: Styrket samarbejde mellem Myndighed og Hjemmeplejen gennem løbende revisitering

Myndighedsfunktionen styrkes med henblik på en regelmæssig opfølgning/revisitering hos alle borgere, der får længerevarende hjælp fra hjemmeplejen, også for at sikre, at niveauet for hjælpen er i overensstemmelse med borgers behov og det politisk fastsatte serviceniveau.

SSU-04: Forsøg med personlige tablets i 2 år på plejecentrene Åbo og Snorrebakken

Der gennemføres et forsøg med personlige tablets med henblik på forbedring af arbejdsmiljøet på plejecentrene.

SSU-05: Ansøgning fra SIND Bornholm om fortsættelse af Peers og Peerskoordinator

Der gives et årligt tilskud til SIND Bornholm til fortsættelse af initiativet.

SSU-06: Voksenelevløn til social- og sundheds (SOSU)-assistent elever, varigt

SOSU-assistentelever over 25 år tilbydes fremadrettet voksenelevløn fra de starter på grundforløb 2 og efterfølgende på hoveduddannelsen til SOSU-assistent, selv om de ikke opfylder kravene til enten voksenelev- eller voksenlærlingeløn på hoveduddannelsen.

SSU-07: Reduktion af ekstra ernæringsmæssige tilbud på Rehabiliteringscenter (fristevogn), Sønderbo

Tilbuddet til brugere på Sønderbo bortfalder.

SSU-08: Personalereduktion, klinikassistent timer, Tandplejen

Indførelse af IT-løsningen Borgerbooking betyder, at borgerne selv har mulighed for tandlægetider til deres børn. I forlængelse heraf reduceres antallet af personaletimer.

SSU-09: Reduktion af teknikudgifter, Tandplejen

Der indføres digitalt aftryk i Tandreguleringen til afløsning for det nuværende konventionelle aftryk.

SSU-10: Sammenlægning af lægefunktion – Rusmiddelområdet

Besparselsen ved sammenlægning af lægefunktionen fra henholdsvis Stofbehandlingen og Åben Alkohol Rådgivning så en læge varetager begge områder.

Job-, Udviklings- og Fritidsudvalget*JUFU-01: To nye undervisningstilbud på Bornholms Kulturskole*

Fortsat finansiering af Skriveværkstedet og et ekstra billeskolehold.

JUFU-02: Lokalsamfundspuljen, udvidelse

Lokalsamfundspuljen tilføres 0,2 mio. kr. og kommer tilbage på det niveau der var før reduktionen i sidste års budget.

JUFU-03: Ansøgning om forhøjelse af tilskud til Musikhuzet Bornholm (1 år)

Musikhuzets ansøgning om forhøjelse tilskud imødekommes for 1 år for at give Musikhuzet mulighed for at omstille sig til det lavere statstilskud.

JUFU-04: Ansøgning om kommunalt driftstilskud til Madkulturhuset/Gourmet Bornholm

Imødekommelse af Madkulturhuset/Gourmet Bornholms ansøgning om et årligt driftstilskud.

JUFU-05: Ansøgning om engangstilskud til etablering af vand ved lejrplads (Lyngstuan)

Tilskud til Rønne Spejderne til etablering af vand ved lejrpladsen Lyngstuan.

JUFU-06: Ansøgning om økonomisk støtte til Oluf Høst museet 2021-2023

Tilskud til Oluf Høst Mueet for en tre-årig periode.

JUFU-07: Sikring af fremtidig driftsøkonomi i Klemensker Svømmebad

Imødekommelse af ansøgning om et årligt driftstilskud til Klemensker Svømmebad.

JUFU-08: Tilskud til midlertidig skaterpark i Rønne

Kommunalt tilskud understøttelse af fundraising til midlertidig skaterpark i Rønne.

JUFU-09: Besparelser på avis- og tidsskriftabonnementer

Reduktion af udvalget af abonnementer på aviser og tidsskrifter på de enkelte biblioteker.

JUFU-10: Investering i sammenhængende ungeindsats

Styrkelse af den sammenhængende ungeindsats over for unge med udfordringer i forhold til uddannelse og job. Sammenhængende ungeindsats handler om at flest mulige børn og unge kan gennemføre en uddannelse samt have et stabilt hverdagsliv.

JUFU-11: Beskæftigelse- og uddannelsespulje inkl. lærlinge og dele-lærlinge

Puljen skal understøtte initiativer til at afhjælpe de særlige udfordringer omkring ledighed og mangel på elev-/lærlingepladser i forlængelse af Covid-19, samt understøtte uddannelse til nye jobmuligheder og områder med mangel på arbejdskraft.

JUFU-12: Flekspulje - reduktion af

Puljen til understøttelse af oprettelse af fleksjob i Bornholms Regionskommune reduceres.

JUFU-13: Tolkekonto - reduktion af

Udgiften til tolkebistand forventes at falde som følge af lavere afregningspris og dalende efterspørgsel.

JUFU-14: Jobafklaringsforløb - Reducere antal og varighed via anden aktør

Der igangsættes et projekt, der skal nedbringe antallet af borgere i jobafklaringsforløb.

JUFU-15: Fleksjobprojekt – Øget indsats ift. arbejdsintensiteten i fleksjob

Indsatsen for opfølgning på borgere i fleksjobs opprioriteres med henblik på at borgeren øger timetallet i fleksjobbet og der kommer flere i fleksjob.

Natur- og Miljøudvalget*NMU-01: Ekstra midler til myndighedsarbejdet inden for Natur, Miljø og Fritid - specielt i forbindelse med spildevand og miljø*

Opnormering i forhold til opgaver på spildevands- og miljøområdet.

NMU-02: Naturplejepulje (grønne områder og miljøpedeller)

Der afsættes midler til naturpleje og administration heraf i vigtige rekreative og kulturelle områder, som anvendes af såvel bornholmere som turister.

NMU-03: Systematisk gennemgang af rækværker, trapper, hegn, bænke mm på offentlige arealer

Gennemgangen skal sikre større sikkerhed omkring benyttelse af offentlige arealer.

NMU-04: Selvstændig ledelse i Vej og Park

Den daglige ledelse i Vej, Park og Anlæg styrkes gennem ansættelse af en afdelingsleder under centerchefen for Ejendomme og Drift.

NMU-05: Driftsbesparelse på vinterbudgettet, uden forringelse af vinterindsatsen

Budgettet reduceres på baggrund af, at forbruget i en årrække har ligget under budgettet.

NMU-06: Øget rengøringsindsats, især skoler og daginstitutioner i forlængelse af Covid-19

Rengøringsindsatsen, især i skole og daginstitutioner, øges i forlængelse af Covid-19 i forhold til niveauet før marts 2019.

NMU-07: Sagahuset, tilskud til p-plads

Tilskud til etablering af p-plads.

NMU-08: Etablering af køkkener i dagtilbud – bygningsdrift

Der afsættes ekstra budget til bygningsdrift i børnehuse, hvor der tages nye køkkener i brug i 2021-2022.

NMU-09: Installation af automatisk brandalarmering (ABA) på Kildebakken

Drift af nyt brandalarmeringsanlæg.

NMU-10 Udvidelse af puljen til vedligeholdelse af kommunale havne

Vedligeholdelsen på de kommunale havne opprioriteres.

Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget*ØEPU-01: Opprioritering af udbudsopgaven ved mulighed for ekstern bistand*

Midlerne anvendes til ekstern bistand i forbindelse med større og mere komplekse udbud, bådelt til udbudsteknisk bistand og faglig ekspertise.

ØEPU-02: Pulje til etablering af hjemmearbejdspladser, administrative arbejdspladser

Puljen afsættes på baggrund af erfaringerne med hjemmearbejde under Covid-19.

ØEPU-03: BRK andel af besparelse på eksterne konsulenter jvf økonomiaftalen

Besparelsen svarer til BRKs forholdsmæssige andel af den aftalte besparelse på brugen af konsulenter i kommunerne i økonomiaftalen for 2021 imellem KL og regeringen.

ØEPU-04: Pulje til at facilitere og understøtte udviklingsarbejde, et-årigt projekt

Puljen skal understøtte udviklingen i de mindre landsbyer på Bornholm.

ØEPU-05: Møbelfabrikken, tilskud til reparationscafé

Imødekomme af Møbelfabrikkens ansøgning om tilskud til reparationscaféen.

ØEPU-06: Veteranindsatsen - driftstilskud øges og opnormering af sekretariatsbistand til 300 timer/året

Styrkelse af indsatsen over for bornholmske veteraner.

ØEPU-07: Energistrategien omsat til handling

Midler til at udmønte Bornholms energipolitik og –strategi i en handleplan i regi af §17.4-udvalget for Klima og Bæredygtighed.

ØEPU-08: Strategi for grøn mobilitet

Midler til arbejdet med styrkelse af grøn mobilitet på Bornholm.

ØEPU-09: Tilførsel af 3 årsværk til Byg (byggesagsbehandling)

Styrkelse af byggesagsbehandlingen med henblik på kortere sagsbehandlingstid, hurtigere opfølgning og hurtigere respons på henvendelser. BRK forventes i løbet af 2021 at kunne leve op til aftalen mellem KL og staten om servicemål for byggesagsbehandlingen.

ØEPU-10: Tilførsel af et årsværk i Plan

Styrkelse af arbejdet med lokal- og kommuneplanlægning for at imødekomme en stigende efterspørgsel.

ØEPU-11: Udvidelse af opfølgningen på bopælspligten (jurist op til fuld tid + en fuldtids HK-stilling)

Håndhævelsen af bopælspligten i de 8 byer med bopælspligt styrkes yderligere.

ØEPU-12: Etablering af ungeråd

Der afsættes midler til sekretariatsbetjening af et ungeråd fra næste valgperiode.

4. Forudsætninger for finansieringssiden

Indtægterne fra finansiering i 2021 og overslagsårene bygger på en række forudsætninger. Disse er beskrevet nedenfor.

Det statsgaranterede udskrivningsgrundlag er lagt til grund for budgetforslag 2021. Udskrivningsgrundlaget for budgetoverslagsårene er fremskrevet med udgangspunkt i det statsgaranterede udskrivningsgrundlag, justeret for befolkningsudviklingen jf. befolkningsprognosen. KL's prognosemodel er anvendt til beregning af skatter, tilskud og udligning i overslagsårene.

Udskrivningsgrundlag og grundværdier

Følgende udskrivningsgrundlag indgår i budgettet for 2021:

Mio. kr., årets priser	2021	2022	2023	2024
Statsgaranteret udskrivningsgrundlag	6.274,7			
Selvbudgetteret udskrivningsgrundlag		6.381,6	6.549,3	6.641,6

Følgende afgiftspligtige grundværdier mv. indgår i budgettet for 2021:

Mio. kr., årets priser	2021	2022	2023	2024
Samlede grundværdier	5.586,3	5.717,3	5.877,4	6.042,0
Heraf produktionsjord	1.017,2	1.020,2	1.021,2	1.022,2
Statslige ejendommers grundværdi	15,7	15,7	15,7	15,7
Statslige ejendommers forskelsværdi	98,6	98,6	98,6	98,6
Andre offentlige ejendommers grundværdi	12,4	12,4	12,4	12,4
Andre offentlige ejendommers forskelsværdi	162,6	162,6	162,6	162,6

Udskrivningsprocenter

Skatteprocenten er i 2021 26,2 pct., hvilket er uændret i forhold til 2020.

Grundskylden er 34,00 promille, hvilket er uændret i forhold til 2020.

Dækningsafgift af statslige ejendommers grundværdi og forskelsværdi er fastsat til henholdsvis 15,0 og 8,75 promille, hvilket er de maksimale satser. Disse satser opkræves også af regionens og andre kommuners ejendomme.

Skatteindtægter

Samlet giver de forskellige skattekilder et provenu i 2021 på 1.820,5 mio. kr. Indtægten fordeler sig således:

Mio. kr., årets priser	2021	2022	2023	2024
Indkomstskatter, forskudsbeløb	-1.643,2	-1.671,2	-1.715,1	-1.739,3
Selskabsskat	-10,7	-12,0	-9,0	-9,5
Anden skat pålignet visse indkomster	-1,7			
Grundskyld	-162,3	-166,6	-171,1	-175,7
Dækningsafgift af statens/regionens ejendomme	-2,7	-2,7	-2,7	-2,7
Skatter i alt	-1.820,5	-1.852,5	-1.897,9	-1.927,2

Note: + angiver udgifter, - angiver indtægter

Tilskud og udligning

Samlet set giver tilskud og udligning en indtægt i 2021 på 1.261,9 mio. kr., som fordeler sig således:

Mio. kr., årets priser	2021	2022	2023	2024
Udligning	-389,3	-405,5	-399,6	-417,2
Statstilskud	-616,0	-594,6	-616,4	-619,3
Udligning af selskabsskat	-20,3	-23,7	-17,5	-18,5
Momsudligning	1,1	1,1	1,1	1,1
Udligning vedr. udlændinge	7,1	7,2	7,2	7,3
Særlige tilskud	-244,6	-250,3	-238,4	-242,7
Kommunale bidrag til regionerne	0,4	0,5	0,5	0,5
Tilskud i alt	-1.261,9	-1.265,6	-1.263,6	-1.289,2

Note: + angiver udgifter, ÷ angiver indtægter

Det fremgår af økonomiaftalen mellem regeringen og KL, at 3 mia. kr. af bloktilskuddet er gjort betinget af, at kommunerne under ét overholder den aftalte serviceramme, og at tilskuddet desuden er betinget af, at kommunerne i regnskabet overholder budgettet. Endvidere er 1 mia. kr. af bloktilskuddet betinget af, at kommunerne under ét overholder den aftalte bruttoanlægsramme.

Det er forudsat, at Bornholms Regionskommunes andel af det betingede bloktilskud på 27,0 mio. kr. kommer fuldt ud til udbetaling.

De særlige tilskud er fordelt på følgende tilskud:

Mio. kr., årets priser	2021	2022	2023	2024
Særlig vanskeligt stillede kommuner	-35,0	-12,0	-12,0	-12,0
§21 tilskud – Ø-kommuner	-51,2	-52,3	-53,4	-54,5
Tilskud vedr. udviklingsopgaver	-15,4	-15,6	-15,8	-16,0
Tilskud til bedre kvalitet i daginstitutioner	-2,9	-3,0	-3,1	-3,1
Tilskud til generelt løft af ældreområdet	-7,7	-7,9	-8,0	-8,2
Tilskud til styrket kvalitet i ældreplejen	-10,3	-10,5	-10,7	-11,0
Tilskud til værdig ældrepleje	-10,8	-11,0	-11,3	-11,5
Tilskud til bekæmpelse af ensomhed	-1,0	-1,1	-1,1	-1,1
Tilskud til udsatte ø- og yderkommuner	-68,5	-69,9	-71,3	-72,7
Overgangsordning vedr. udligningsreform	25,4			
Finansieringstilskud	-36,4	-37,1	-37,8	-38,6
Tilskud til kommuner med vanskelige vilkår	-14,7	-14,0	-14,0	-14,0
Overgangsordning vedr. uddannelsesstatistikken	-16,0	-16,0		
Særlige tilskud i alt	-244,6	-250,3	-238,4	-242,7

Note: + angiver udgifter, ÷ angiver indtægter

Bornholms Regionskommune har efter ansøgning fået tilskud til særlig vanskeligt stillede kommuner på 35,0 mio. kr. i 2021. Kommunalbestyrelsen forudsætter, at der kan opnås et tilskud på 12 mio. kr. årligt i overslagsårene.

Optagelse af lån

Der er i budgettet forudsat, at der optages lån til følgende formål:

Mio. kr., årets priser	2021	2022	2023	2024
Lån til energirenovering	-13,5	-3,0	-3,0	-3,0
Generelle lån	-4,0	-10,0	-10,0	-10,0
Optagelse af lån i alt	-17,5	-30,0	-13,0	-13,0

Bornholms Regionskommune har søgt om lånedispensationer for 2021, men har af Social- og Indenrigsministeriet fået afslag på ansøgningen.

Økonomisk styring

1 Generelt

Den strategiske styring af regionskommunens anliggender sker gennem en lang række strategier, politikker, mål og planer, som alle er elementer i regionskommunens samlede styreform: mål- og rammestyring.

Dette afsnit omhandler således alene de emner, der har betydning for den økonomiske styring af regionskommunen.

Der er ret for alle centre til at råde over deres budget inden for de givne bevillinger. Centerchefen er overfor direktøren ansvarlig for overholdelsen af økonomien i centret. Direktøren har ansvaret for økonomien over for udvalget og kommunalbestyrelsen.

Direktionen er ansvarlig for den politiske betjening af udvalgene og kommunalbestyrelsen.

2 Bevillinger

De generelle bevillingsregler fremgår af den kommunale styrelseslov samt Social- og Indenrigsministeriets budget- og regnskabssystem for kommuner. Derudover er der i Bornholms Regionskommune vedtaget regler for bevillings- og budgetstyringen, som fremgår af nærværende principper.

Ved en bevilling forstås en bemyndigelse fra kommunalbestyrelsen til et fagudvalg til at afholde udgifter eller oppebære indtægter indenfor de fastsatte økonomiske rammer og i overensstemmelse med de vilkår, der er knyttet til bevillingen.

For hver bevilling skal der ud over et beløb også fremgå de forbehold, betingelser og forudsætninger, der knytter sig til bevillingens udnyttelse.

Bevillingen og de særlige bindinger, som eventuelt er knyttet til den, fremgår af de årlige specielle budgetbemærkninger.

Beslutninger og/eller initiativer, som vil medføre indtægter eller udgifter, der ikke er bevilget i forbindelse med vedtagelsen af budgettet, må ikke iværksættes, før kommunalbestyrelsen har givet den fornødne bevilling.

Det betyder, at alle ændringer til de enkelte bevillinger skal godkendes af kommunalbestyrelsen.

2.1 Bevillingsniveau

Driftsbudgettet i Bornholms Regionskommune er opdelt på 24 driftsbevillinger, fordelt på de ansvarlige udvalg. Bevillingerne er entydigt opdelt på udvalg og samtidig entydigt placeret i forhold til de enkelte centre i den administrative organisation.

Opdelingen af bevillingerne fremgår af [bilag 1](#).

Anlægsbudgettet i Bornholms Regionskommune udgøres af rådighedsbeløb og anlægsbevillinger. Der gives bevilling til hvert enkelt anlægsprojekt. Rådighedsbeløb afsættes på udvalgsniveau i overensstemmelse med udvalgenes opgavevaretagelse.

Bevillingerne er indenfor for hvert udvalgsområde opdelt i driftsbevillinger og rådighedsbeløb/anlægsbevillinger. Tilsammen udgør bevillingerne udvalgets samlede budgetramme.

Udvalgets budgetramme er således sammensat af flere bevillinger, der administreres af den ansvarlige direktør og centerchefer for ét eller flere centre.

2.2 Anlægsbevillinger

Anlægsbevillinger, der kan være et- eller flerårige, gives af kommunalbestyrelsen efter indstilling fra den ansvarlige direktør for udvalgsområdet eller som en del af budgetvedtagelsen.

De givne anlægsbevillinger er nettobevillinger. Dog gives der særskilte indtægtsbevillinger, hvor anlægsarbejdet finansieres med eksterne tilskud eller refusioner.

Der kan søges om anlægsbevillinger på ethvert tidspunkt i regnskabsåret. Anlægsbevilling kan således gives – men behøver ikke – i forbindelse med budgetvedtagelsen.

Intet anlægsarbejde må igangsættes før anlægsbevilling er givet.

I budgettet afsættes et rådighedsbeløb til afholdelse af anlægsarbejdets udgifter og indtægter i det enkelte budgetår. Det er en betingelse for igangsættelse af et anlægsarbejde, at der både foreligger en anlægsbevilling, og at der på budgettet er afsat det nødvendige rådighedsbeløb. Selv om en anlægsbevilling er flerårig, kan der i det enkelte regnskabsår kun afholdes udgifter til det pågældende anlægsarbejde svarende til rådighedsbeløbet.

De respektive udvalg er over for kommunalbestyrelsen ansvarlig for, at de givne anlægsbevillinger ikke overskrides.

Ved anlægsbevillinger på mere end 2 mio. kr. brutto skal ansøgning om anlægsbevilling vedlægges projektbeskrivelse, beregnet anlægsudgift med angivelse af prisniveau i forhold til byggeindekset, oplysninger om anlægsarbejdets forventede igangsættelses-/afslutningstidspunkt samt skøn over afledte driftsudgifter.

Der skal aflægges særskilt regnskab for anlæg, der udgør mere end 2 mio. kr. brutto. Regnskabet skal godkendes af kommunalbestyrelsen.

2.3 Driftsbevillinger

Med budgetvedtagelsen tildeles hvert udvalg en eller flere driftsbevillinger i overensstemmelse med bevillingsniveauet for driftsbevillinger. Kommunalbestyrelsen kan forpligte det enkelte udvalg i form af budgetbemærkninger, som er bindende på tilsvarende måde som budgetbeløbene. Bevillingens afgrænsning i forhold til Social- og Indenrigsministeriets kontoplan samt bindende bemærkninger skal fremgå af budgetbemærkningerne i forbindelse med vedtagelsen af årsbudgettet.

Driftsbevillingerne dækker tilsammen alle driftsaktiviteter på udvalgets område.

De givne bevillinger er nettobevillinger.

Udvalget er ansvarlig for overholdelse af den enkelte bevilling og den samlede budgetramme over for kommunalbestyrelsen. Hvis en bevilling ikke kan overholdes, skal udvalget ansøge kommunalbestyrelsen om tillægsbevilling med anvisning af finansiering inden for udvalgets samlede budgetramme.

Udvalgenes bevillinger er entydigt fordelt på de enkelte centre. Centerchefen administrerer bevillingerne i overensstemmelse med de beløbsmæssige forudsætninger og budgetbemærkningerne.

Centrene administrerer bevillingen som en samlet økonomisk ramme med ansvar overfor direktøren. Bevillingen kan via budgetbemærkninger være opdelt i underliggende rammer over for centeret. En eventuel opdeling sker som udgangspunkt på hovedfunktions- eller funktionsniveau i henhold til Social- og Indenrigsministeriets kontoplan.

Centerchefen er overfor direktøren ansvarlig for, at de givne bevillinger ikke overskrides, og at bindinger i form af budgetbemærkninger overholdes.

Direktøren er overfor udvalget ansvarlig for at anvise finansiering inden for udvalgets samlede budgetramme, hvis en bevilling ikke kan overholdes.

2.4 Finansieringsbevillinger

Bevillinger til finansielle poster gives i overensstemmelse med Social- og Indenrigsministeriets bestemmelser som bruttobevillinger.

Bevillingerne gives til Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget.

2.5 Tillægsbevillinger

En tillægsbevilling betegner en ændring af en bevilling, såvel i opad- som nedadgående retning.

Beslutninger og/eller initiativer, der vil medføre udgifter, der ikke kan afholdes inden for de givne bevillinger, må ikke iværksættes, før kommunalbestyrelsen har givet den fornødne tillægsbevilling. Dog kan foranstaltninger, der er påbudt ved lov eller anden bindende retsforordning, om fornødent iværksættes uden kommunalbestyrelsens forudgående bevilling, men bevilling må da indhentes snarest muligt.

Udgiftsforøgende tillægsbevillinger kan ikke påregnes finansieret af kassebeholdningen i årets løb. Undtaget herfor er den årlige politiske behandling af overførsler mellem årene, jf. afsnit 4.3, samt korrektioner i henhold til lov- og cirkulæreprogrammet.

Kommunalbestyrelsen har undtagelsesvist mulighed for i årets løb at give tillægsbevillinger til såvel drifts- som anlægsbevillinger samt rådighedsbeløb. En forudsætning herfor er, at ansøgningen om tillægsbevilling rummer en angivelse af, hvordan den bevilgede udgift skal finansieres.

2.6 Bevillingsomplaceringer

Mellem bevillinger

Ansøgning om omplacering af budgetbeløb mellem bevillinger behandles i kommunalbestyrelsen. En omplacering mellem bevillinger er en tillægsbevilling.

Kommunalbestyrelsen har, jf. muligheden i styrelseslovens § 40, stk. 2, bemyndiget Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget til at godkende tillægsbevillinger ved overførsel fra en drifts- eller anlægsbevilling til en anden drifts- eller anlægsbevilling.

Indenfor bevillingen

Udvalget kan foretage budgetomplaceringer indenfor hver enkelt bevilling på udvalgets område efter indstilling fra direktøren. Hvis budgetomplaceringerne har afledte konsekvenser skal udvalget drøfte konsekvenserne med de berørte parter.

Den enkelte centerchef bemyndiges til, inden for de givne bevillinger, budgetbemærkninger og underliggende budgetrammer, at foretage omplacering af budgetbeløb mellem de enkelte konti samt mellem afdelinger m.v.

3 Adgang til overførsel mellem budgetårene

Centrenes adgang til at overføre overskud/underskud skal tilgodeses, at der er et vist incitament til at effektivisere, spare op til større investeringer samt understøtte en daglig disponering, der er så økonomisk fornuftig som muligt, og dels tilgodeses et behov for styring af regionskommunens samlede økonomi.

Uanset nedenstående regler vil der altid være mulighed for at vurdere overførselsadgangen konkret, afhængig af hvilken årsag der ligger til grund for behovet for at overføre et større overskud eller underskud, end overførselsadgangen giver mulighed for.

Overførselsadgangen skal desuden vurderes i relation til kommunens samlede budgetlægning og budgetopfølgning.

Styrelsesloven giver ikke adgang til automatisk overførsel af budgetbeløb mellem årene. Budgetbeløbene skal således genbevilges af kommunalbestyrelsen i form af en tillægsbevilling. Dette gælder både for driftsbudgettet og for rådighedsbeløb til anlæg.

3.1 Driftsbevilling

Generelt

Reglerne for overførselsadgang gælder for centre, der er tildelt en eller flere bevillinger. Overførselsadgangen gælder kun for den overførbare del af bevillingen. Overførselsadgang for puljer og lignende sker efter direktionens konkrete vurdering.

Centrenes bevillinger opgøres som nettobevillinger, bortset fra i de centre, hvor indtægterne indgår som en del af budgetstyringen. Her beregnes bevillingen på baggrund af udgiftsbudgettet. Det gælder bl.a. for Hjemmeplejen, Devika, Vej, park og anlæg m.fl.

Bevillingen opgøres som det korrigerede nettobudget ekskl. overførsler fra tidligere år.

Centercheferne er ansvarlige for til enhver tid, og så hurtigt som muligt, at gøre opmærksom på forventet overskud/underskud ud over grænserne for overskud/underskud.

Grænser for over- og underskud

Overførsel af overskud er begrænset til 5 pct. af bevillingen. Hvis et center har et overskud, som er større end 5 pct., tilføres den del af overskuddet, som ligger over de 5 pct., kassebeholdningen.

Centerchefen har mulighed for at anmode om at overføre yderligere overskud over grænsen ved at redegøre dels for formålet med overførslen og dels for, hvordan overskuddet er fremkommet.

Underskud overføres ubegrænset til næste års budget. Ved underskud større end 2 pct. af bevillingen eller det aftalte, skal centerchefen redegøre for årsagen til det yderligere underskud, samt hvilke tiltag centerchefen vil iværksætte for at nedbringe underskuddet. Der udformes en genopretningsplan til godkendelse i direktionen af en varighed på maksimalt 2 år.

Med udgangspunkt i regionskommunens generelle økonomiske situation foretager Center for Økonomi og Personale, i samarbejde med den ansvarlige direktør, en konkret vurdering af centerchefens redegørelse om overførsel af overskud eller underskud ud over de fastsatte grænser. Det aftales mellem direktør og centerchef, hvilke tiltag der skal iværksættes, og aftalen fremlægges til politisk godkendelse i forbindelse med en årlig overførselssag.

3.2 Rådighedsbeløb

Mer-/mindreforbrug i forhold til afsatte rådighedsbeløb vedrørende ikke afsluttede anlægsarbejder kan overføres til næstfølgende regnskabsår. Den samlede anlægsbevilling skal overholdes. Overførte rådighedsbeløb pristalsreguleres iht. byggeindeks. Dog pristalsreguleres der ikke, hvor der foreligger et fast tilbud.

3.2 Skatte- og brugerfinansierede områder

For at tilgodese opdelingen mellem skatte- og brugerfinansierede områder skal det sikres, at der ikke overføres midler mellem disse.

4 Alternative udefra kommende indtægter

Centret har mulighed til at tilvejebringe ikke budgetterede indtægter, som kan udvide centrets økonomiske ramme. Eksempler på alternative indtægter kan være:

- Salg af egne produkter
- Salg af tjenesteydelser (undervisning og lignende)
- Arrangementer
- Erstatningsbeløb
- Sponsorindtægter
- Arv/gaver/tilskud fra fonde og private

Den enkelte centerchef skal vurdere, om den alternative indtægt er forenelig med centrets status som kommunal virksomhed og i overensstemmelse med Bornholms Regionskommunes overordnede politik og praksis på området.

Centerchefen kan ikke initiere nye indtægtsdækkede aktiviteter uden accept fra direktionen.

5 Ledelsesinformation

Styringsmodellen forudsætter, at der finder en stadig tovejskommunikation sted mellem det centrale (politiske og administrative) niveau og det decentrale (udføremæssige) niveau. Styringsinformationen, som går oppefra og ned, indeholder retning og rammer for den decentrale ledelse, mens ledelsesinformationen, der går nedefra og op, indeholder afrapporteringen af, hvordan det går med udmøntningen af de centrale beslutninger.

Økonomichefen har ansvar for at stille et anvendeligt ledelsesinformationssystem til rådighed for centercheferne, så de kan frembringe den ønskede afrapportering til de pågældende udvalg og den ansvarlige direktør.

6 Budgetopfølgning

Budgetopfølgningen skal sikre:

- at udviklingen er i overensstemmelse med budgettets økonomiske og materielle forudsætninger,
- at de samlede givne bevillinger kan overholdes
- at den politiske og administrative ledelses informationsbehov bliver tilgodeset

Budgetopfølgningen internt i hvert center skal foretages løbende og mindst en gang om måneden.

Der udarbejdes månedligt fokusopfølgninger på udvalgte områder, som forelægges Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget. Fokusopfølgningernes formål er at have en tæt opfølgning på udvalgte områder, og de indeholder en opfølgning både på økonomien på området og på en række mængdemæssige nøgletal for de enkelte områder. Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget fastlægger, hvilke områder der skal være omfattet af fokusopfølgningen.

Kommunalbestyrelsen forelægges en mål- og budgetopfølgning mindst tre gange om året. Budgetopfølgningen indeholder en vurdering af, hvordan de enkelte centre forventer at kunne overholde deres bevillinger. I hver budgetopfølgning skønner hvert enkelt center over årets samlede resultat.

Direktionen er ansvarlig for udarbejdelse af budgetopfølgningen i samarbejde med centercheferne og Center for Økonomi og Personale.

Center for Økonomi og Personale er ansvarlig for den samlede afrapportering til kommunalbestyrelsen i en af Center for Økonomi og Personale nærmere fastsat form.

Hvis budgetopfølgningen viser, at der forventes en overskridelse af budgettet, er centerchefen ansvarlig for at udarbejde en genopretningsplan til næste budgetopfølgning. Genopretningsplanen skal indeholde konkrete initiativer til at imødekomme den forventede budgetoverskridelse i indeværende budgetår.

6.1 Budgetkontrol

Centerchefer, ledere på niveau 3 og enkelte ledere på niveau 4 i de enkelte centre har budgetansvar. Det betyder, at cheferne og lederne har pligt til at følge budgetoverholdelsen

Centercheferne er ansvarlige for, at der løbende foretages den fornødne budgetkontrol inden for eget område, herunder at underrette Center for Økonomi og Personale samt den ansvarlige direktør, hvis der er tegn på unormale afvigelser eller egentlige budgetoverskridelser. Center for Økonomi og Personale bistår centrene i fornødent omfang.

7 Årets gang i økonomistyringen

Økonomistyringen tager udgangspunkt i det vedtagne budget og behandles i budgetopfølgningerne til kommunalbestyrelsen, idet de enkelte aktører har forskellige opgaver og pligter i forbindelse med økonomistyringen.

7.1 Budget-/styringsgrundlaget

Kommunalbestyrelsen vedtager det kommende års budget i oktober måned. Budgettet indeholder dels de beløbsmæssige forudsætninger for den enkelte bevilling og dels øvrige bindinger for anvendelsen af bevillingen i form af budgetbemærkninger. Samlet set udgør dette grundlaget for styringen af den enkelte bevilling.

7.2 Budgetopfølgninger

Der foretages budgetopfølgninger til kommunalbestyrelsen pr. 30. april og 31. oktober.

I praksis behandles sager om budgetændringer på drift og anlæg, jf. nedenfor, i tilknytning til budgetopfølgningerne til kommunalbestyrelsen.

Justeringer af budgetter og bevillinger vil således som udgangspunkt finde sted i forbindelse med kommunalbestyrelsens behandling af budgetopfølgningssagerne.

7.3 Budgetlægningen

Merforbrug/mindreindtægter i indeværende budgetår kan have virkning i de efterfølgende år. I forbindelse med budgetlægningen for det kommende år fremsender fagudvalget indstilling om indarbejdelse og eventuel finansiering af merforbruget i efterfølgende år.

7.4 Centercheferne

Centercheferne er over for direktøren ansvarlig for overholdelsen af den enkelte bevilling.

Centercheferne skal tilrettelægge driften i overensstemmelse med budgetforudsætningerne og inden for den økonomiske ramme, idet centrene har ret til at råde over deres budget inden for de givne bevillinger.

Hvis centerchefen konstaterer tegn på overskridelse af budgettet på et område, skal centerchefen

- 1) afdække mulighederne for at finansiere merforbruget inden for bevillingen uden servicemæssige konsekvenser
- 2) – hvis merudgiften ikke kan afholdes inden for bevillingen – fremsende en redegørelse for det forventede merforbrug til direktøren samt forslag til finansiering af merforbruget, herunder en beskrivelse af konsekvenserne af at gennemføre finansieringsforslagene.
Redegørelsen skal både omhandle indeværende år og det kommende budgetår

Redegørelserne udarbejdes og fremsendes, når merforbruget konstateres og senest i forbindelse med den kommende budgetopfølgning.

Centercheferne/centrene kan ikke pålægges udgifter uden egen accept eller uden kommunalbestyrelsens godkendelse.

7.5 Direktionen

Den enkelte direktør har ansvar for økonomien over for udvalget og kommunalbestyrelsen.

Den enkelte direktør er gennem budgetopfølgningerne forpligtet til at sikre, at centrene overholder budgetterne inden for eget område.

Direktøren tager stilling til behandlingen af de redegørelser om merforbrug, de måtte modtage fra de respektive centerchefer.

Direktøren er ansvarlig for at anvise finansiering inden for udvalgets samlede budgetramme, hvis en bevilling ikke kan overholdes.

Direktøren er ansvarlig for at fremsende redegørelserne om merforbrug til udvalget og kommunalbestyrelsen,

7.6 Fagudvalgene

Det er fagudvalgenes opgave at påse, at bevillingerne inkl. bemærkninger på udvalgets område overholdes.

Fagudvalgene behandler sager om eventuelt merforbrug efter indstilling fra den enkelte direktør.

Fagudvalgene kan omplacere midler inden for bevillingerne til finansiering af merforbrug.

Hvis finansiering af merforbrug kan ske ved flytning mellem bevillinger inden for udvalgets område, sendes sagen med udvalgets indstilling til Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget.

Hvis finansiering af merforbrug ikke kan ske ved flytning mellem bevillinger inden for udvalgets områder, sendes sagen med udvalgets indstilling til kommunalbestyrelsen via Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget.

7.7 Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget

Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget har indseende med de økonomiske forhold inden for samtlige regionskommunens administrationsområder.

Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalgets erklæring vedrørende budgetændringer skal foreligge, før sagen kan behandles i kommunalbestyrelsen.

Kommunalbestyrelsen har bemyndiget Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget til at godkende tillægsbevillinger ved overførsel fra en drifts- eller anlægsbevilling til en anden drifts- eller anlægsbevilling. Det forudsættes, at sagerne forudgående er behandlet i de respektive fagudvalg.

Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget kan sende sagerne tilbage til fagudvalgene til fornyet behandling.

7.8 Kommunalbestyrelsen

Bevillingsmyndigheden er hos kommunalbestyrelsen.

Ændringer til bevillingerne skal således behandles i kommunalbestyrelsen efter indstilling fra fagudvalgene og Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget, jf. dog delegationen til Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget ovenfor.

Bilag 1: Oversigt over bevillinger

Oversigt over bevillingernes fordeling på udvalg og hvem der administrerer bevillingerne

Udvalg	Bevilling	Administreres af Center for
Børne- og Skoleudvalget	Dagpasning	Børn og Familie
	Børn og familie	Børn og Familie
	Undervisning	Skole
Social- og Sundhedsudvalget	Ældre	Ældre
	Psykiatri og handicap	Psykiatri og Handicap
	Sundhed	Sundhed og Forebyggelse
	Sociale ydelser	Job, Uddannelse og Rekruttering
Job-, Udviklings- og Fritidsudvalget	Kultur og fritid	Natur, Miljø og Fritid
	Biblioteker	Natur, Miljø og Fritid
	Idrætsområder	Natur, Miljø og Fritid
	Uddannelse og beskæftigelse	Job, Uddannelse og Rekruttering
Natur- og Miljøudvalget	Beredskab	Natur, Miljø og Fritid
	Teknik, natur og miljø	Natur, Miljø og Fritid
	Veje, parker og anlæg	Ejendomme og Drift
	Vej og park	Ejendomme og Drift
	Ejendomme og service	Ejendomme og Drift
	Devika	Ejendomme og Drift
	Kollektiv trafik	Ejendomme og Drift
	Affaldshåndtering	Natur, Miljø og Fritid
Økonomi-, Erhvervs- og Planudvalget	Erhverv, byg og plan	Regional Udvikling, it og Sekretariat
	Økonomi og personale	Økonomi og Personale
	Administration og it	Regional Udvikling, it og Sekretariat
	Folkemødet	Regional Udvikling, it og Sekretariat
	Politikere	Regional Udvikling, it og Sekretariat